

Кризата е
за нашето
благо

КРИЗАТА - ЗА НАШЕТО БЛАГО

WWW.BLOG.NEOHUMAN.RU

КРИЗАТА - ЗА НАШЕТО БЛАГО

Глобализацията, която се проявява днес във всички области от живота, представлява разкриване на нов етап от взаимосвързаността между хората. На пръв поглед би трябвало да ни е от полза, но на практика тя ни донася все повече проблеми.

Защо се получава така? Защото използваме глобалната интегрална система наопаки – вместо с цел да се учит да работим, да живеем и да бъдем заедно, я използваме с цел «да се надхитряваме» един друг. През цялото време се опитваме да победим, да принизим другите и да господствува над тях.

А днес дори при желание да запазим правилните взаимни връзки: например, да водим търговия според принципа «ти – на мен, аз – на теб», това отново завършва с криза. Дори когато сме лоялни един към друг, не се лъжем и създаваме честни бизнес отношения. Защото днес сме свързани като в едно тяло. При такива условия е безполезно да бъдем egoистично честни, безполезно е да създаваме световно правителство или световна банка, или международен финансов регулятор.

Политическите и икономическите ръководители се опитват да се договорят за общото управление на света. Но това няма да ни помогне да излезем от кризата, защото се намираме в противоречие с Природата и с нейния закон за всеобща взаимосвързаност.

Обществените отношения трябва да се определят не само от договори и от честност, а от обвързаността, която съществува между всички. Затова в основата на всяка сметка, която правиш, трябва да залегне отчитането на близкия, като че ли той си ти.

А опитваме ли се да градим и занапред взаимоотношения, построени на egoистични закони, дори открити и честни на принципа «моето е мое, а твоето е твое», системата няма да работи. Ще предизвикваме поредица от

кризи, до момента в който не осъзнаем какво не трябва да правим.

Предлагаме още сега да възприемем човечеството като единен организъм и да се научим да се държим правилно в тази нова парадигма. Нека отначало не променяме нищо в нашите взаимоотношения, а само се захванем да изучаваме законите на общуване и разпределение, валидни в единния организъм. Само по себе си това би било достатъчно, за да престанем да бъдем противоположни на природата. Като следствие веднага ще усетим облекчаване на страданията.

Най-практичното разрешаване на кризата е чрез изучаване на истинската й причина, тоест - да се научим да живеем в интегралното общество, в което благото на всеки зависи от всекиго. На същия този природен закон трябва да учим и своите деца.

Научна редакция на Института на Перспективните Изследвания в сътрудничество с Ashlag Research Institute (ARI) под ръководство на професор М. Лайтман.

Проект «Ново Човечество».

Предговор

Развитието на човечеството

в контекста на съвременната реалност

Природата представлява единна всеобхващаща и съвършена система. Обаче човекът постига реалността с помощта на своите пет сетивни органа, а такова възприемане разделя тази система на две съставни части: явна и скрита. Да кажем веднага, че първата се нарича «материален свят».

Човекът не е в състояние да възприеме реалността в нейната цялостност и затова я изследва от най-различни гледни точки. Така са възникнали различните научни дисциплини, обособени една от друга. Въпреки това обособяване на науките, светът, който те изследват, си остава

единен и съвършен, затова с течение на времето става ясно, че нито една наука не е способна да изгради обща картина на света. Отчасти поради това несъответствие на изследвано и подход на изследването днес усещаме кризата във всички научни дисциплини.

Дойде време да изследваме скритата част на природата и на силите, действащи над материята. Само такъв подход би позволил да се оформи цялостната картина на света, в която един базов, основен закон се проявява под различни форми. Природата има едно единствено свойство – свойството да отдава. Този закон изразява целта на творението.

В съответствие със свойството отдаване или с така нареченото желание да наслаждава, Природата е създала материала на творението във вид на желание да се наслаждава, което напълно припокрива наслаждението, заложено в този универсален закон. Изпълнявайки се (може да се употреби и думата напълвайки се, тъй като желанието се разглежда като нещо празно, докато не се раелизира и напълни) желанието изпитва удовлетворение, а празнотата се усеща от него като страдание. Природата управлява реалността и води творението към съвершено състояние, в което самата тя се намира от самото начало.

Универсалната програма се състои от два етапа: създаване на вселената и на човека, и впоследствие - развитието на човешкия род. Творението се разделя на четири нива: неживо, растително, животинско и говорещо. В целия този спектър само човекът има egoизъм, а затова само той има нужда от поправяне. Бродената egoистична природа дава възможност на човека сам да направи извод, че именно тя му носи вреда, защото се намира в противоречие с алtruистичната природа на всемира. Така се създава възможност самостоятелно да изберем и предпочетем съвершената природа на отдаване и да пожелаем да поправим собствения си egoизъм.

Изследвайки природните сили, ще разберем смисъла на творението и програмата, благодарение на която човечеството

ще се възкачи от стъпалото «творение» на стъпалото Природа, след като постигне нейното свойство – абсолютното отдаване. Такава е първата и единствена причина, заради която е бил създаден този свят. Цялата вселена зависи от развитието на човека, на когото му предстои да развие свойството отдаване и да се изравни с единния закон на реалността.

В течение на историята на човечеството се е развивало желанието за наслаждения, което се равнява на egoизъм. Първият етап от това развитие се характеризира с доминиране на настъните физически нужди в живота на човека и човечеството като цяло. Този тип нужди са насочени към храна, намиране на убежище, сексуални и семейни отношения. Следващо ниво на развитие на желанието за наслаждение се характеризира с поява на стремеж към богатство, почести и власт, а стремежът на човека да опознае себе си и заобикалящия го свят е увенчал тази своеобразна еволюция. Обаче след всичките етапи на развитие човекът не е получил удовлетворение и днес в него се събужда ново желание да се наслади от нещо невидимо и неизучено, което се намира над видимата реалност.

Не ни е известно от какъв източник може да дойде това наслаждение и затова стремежът към него предизвиква у нас чувство на празнота, потиснатост и отчаяние. Някои се опитват да се справят с това състояние с помощта на алкохол и наркотици, други търсят изход в насилието, което довежда, покрай другото, и до тероризъм и войни. Подобни негативни явления не са подминали нито семейството, нито сферата на възпитанието и културата.

Дошло е времето, когато човечеството постепенно осъзнава факта, че неговата egoистична природа е единственото зло на земята и е генераторът на всичките му страдания. Политиците и учените мълчат за това, че е настъпила световната криза, защото са безсилни пред нейния главен фактор – нарастващето на egoизма. Подобно игнориране води до обостряне на ситуацията: кризата се разраства до гигантски мащаби и обхващащи всички сфери на нашия живот.

Увеличаващата се заплаха от totally уничожаване на човечеството след серия екологични катастрофи или ядрена война подсилва сериозността на въпроса. Днес вече е ясно, че проблемът се корени в увеличаващия се дисбаланс между свойствата на човека и на Природата.

Възможно е да се измъкнем от страшното развитие на кризата, ако признаем и изследваме истинските причини за съвременната криза. Това би променило нейното естествено деструктивно развитие, като го обърне в полезно за нас. Човечеството ще излезе от пътя на катастрофите, който то е следвало досега, и ще поеме по пътя на градивната промяна. Това ще стане възможно благодарение на подмяната на egoистичната човешка природа с алtruистична, като този процес ще обхване всички и всеки.

За да се справим с тази ситуация, е необходимо широко да разпространим знанията за света, за неговото съвершенство, програма и цел. Няма съмнение, че кризата не е случайна и ще се усилва, докато човечеството не осъзнае необходимостта от смяната на egoистичната си природа с алtruистична. Тази криза е целенасочено запограмирана от природата, за да издигне човешкия род на вечното и съвершенно стъпало, съответстващо на силата, която царува в него.

Благодарение на изследвания на скритата част на природата, човечеството ще излезе на безprecedентно ниво на осъзнаване, ще получи възможност да управлява своята съдба и да снабди всеки земен жител с всичко необходимо.

Това ще даде възможност да се формира нова култура, благодарение на която хората ще възприемат човечеството като единен организъм, в който всяка клетка и всеки орган действат за всеобщото благо. Обществото на планетата ще се въоръжи с един алtruистичен закон, който ще обхване целия свят.

Подобно на цялата природа бъдещето алtruистично общество ще представлява единна система, функционираща на основа на абсолютното отдаване. След като промени природата си, човекът ще достигне равновесие с универсалния

закон на всемира. Ще усети цялостната реалност, а не нейната малка изкривена част, която се възприема по egoистичен начин. Като следствие, ние ще осъществим целта на творението и ще реализираме вечното съвершено битие.

Ако насочим възпитателната работа към вътрешното преобразяване, към постигане на равновесие с природата, тогава ще ускорим преходния период и ще разкрием картина на съвершената реалност. В света ще настъпи спокойствие и цялото човечество ще познае вечното безгранично наслаждение.

Откъс от речта на професор М. Лайтман пред
Световния Съвет на Мъдреците
(World Wisdom Council).
Токио, 10 ноември 2005 г.

ГЛАВА 1

Желанието – основата на природата

Една причина - едно решение

Съвременната криза се наблюдава във всички сфери от човешките дейности – от тези, които засягат обществото, до дейностите в неговия личен живот. Практически в тази криза е задействан пълния природен спектър: неживото, растителното и животинското нива, а също и човешкото общество. Затова не е достатъчно да се занимаваме с коригиране на отделните области – трябва да се намери коренът на всичките проблеми и да се насочат всичките усилия към него. В тази глава ще покажем, че зад многото обезпокоителни явления на нашата реалност стои само една причина. Ако я разберем, ще можем да намерим едно единствено решение, което ще бъде универсално и всеобхващащо.

Да започнем от осъзнаване на естеството и отличителната черта на света и на человека. Прочитането на смисъла, заключен в природните закони ще ни позволи да видим къде грешим и какво трябва да направим, за да не само да приключим с трудностите от текущия период на развитие, но и да се устремим към бъдещия, обещаващ много повече радости и блага.

Изучаването на различните състояния на природната материя показва, че основен стремеж на всяка нейна форма и на всеки обект се състои в това да поддържа съществуването си. От друга страна този стремеж се проявява различно и се променя според своеобразните свойства на материята. Здравата структура на твърдите тела сама по себе си възпрепятства проникването «в техните граници» на чужди тела, докато другите тела трябва да се движат и променят, за да се предпазят от чужди елементи. Възниква въпрос: какво кара материята да се държи по определен начин и да се разграничава от други нейни видове? От какво са продиктувани действията на различните обекти?

Така разгледано поведението на материята напомня изображението на телевизионен еcran. Пред погледа изниква ясно цветно изображение, което в същото време се създава от движещ се лъч, чертаещ на електролуминесцентна повърхност на кинескопа светлинни редове. Затова техниците се занимават не със самия образ, а именно с тези фактори, които го създават. Специалистите разбират, че изображението е само външен резултат от определени съчетания на едни или други сили. Затова на тях им е ясно какви елементи следва да се променят, за да се подобри яснотата, яркостта, контраста, както и други параметри от видимата за окото реалност.

По аналогия всеки обект и всяка система, включително човекът и обществото, са отражения на комбинация от сили, които в дадения момент ги оформят като такива. Първият етап от решаване на дадена задача е заложено в схемата на поведението на материя на нейните различни нива, следователно трябва да проникнем малко по-дълбоко в разбиранията си за нивото, където действат силите, формиращи материията.

Основополагащата сила, съществуваща във всяка материя и във всеки обект, се означава като «желание за съществуване». Именно тази сила придава форма, определя свойствата и поведението на обекта. Желанието за съществуване лежи в основата на цялата материя на света с безбройно голям потенциал от форми и комбинации помежду им. Колкото е по-високо нивото на материията, толкова е по-голямо желанието й за съществуване. Желанията на различните нива на материята – неживо, растително, животинско и човешко - се обуславят от процесите, протичащи на даденото ниво.

Желанието за съществуване действа в съгласие с два принципа:

Съхраняване на текуща форма, тоест продължаване на съществуването.

Присъединяване на това, което му се струва насищно. Различните нива на материята се различават едно от друго именно по това си желание.

Неживото ниво се характеризира с най-слабо желание за съществуване и затова няма нужда да присъединява към себе си нищо отвън. То иска само да поддържа своята текуща форма, своята атомна, молекулярна или кристална структура и т.н. Представителите на неживото ниво отхвърлят всичко останало и се стремят да предотвратят промените в себе си. Оттук идва и названието му: «неживо».

Растителното ниво има по-голямо желание да съществува, което качествено се отличава от желанието на предишното стъпало. Това ниво търпи промени, то «не се задоволява» само да поддържа собственото си съществуване – напротив, в него протичат определени процеси. Отношението на растителното ниво към обкръжението му е активно. Растения се накланят, следвайки източника на слънчевите лъчи, насочват корените си към източниците на вода. Жivotът на растенията зависи от заобикалящата ги среда: от слънцето, дъжда, вятъра, температурата и влажността. Получавайки от външната среда веществата, необходими за съществуването и развитието му, растението ги разлага и извлича от тях само това, което му трябва, а навън изхвърля вредните примеси. Благодарение на това устройство то расте, като е зависимо от заобикаляща си среда повече от неживото ниво.

Освен това, растенията се подчиняват на жизнени цикли, те живеят и умират. Представителите на даден вид растат, цъвтят и увяхват през определен сезон от годината, съгласно общ закон. Всеки вид се развива по обща схема, и отделните му части нямат собствена индивидуалност.

Нивото на желанието за съществуване, заложено в материята, определя степента, в която материята ще е зависима от околната среда и ще е поддатлива и чувствителна спрямо нея. Тази връзка се изявява на **животинското ниво**, неговото желание за съществуване е още по-голямо. Животните често живеят на групи, те са мобилни и се

придвижват от място на място в търсене на храна и подходящи за живота условия. Едни животни трябва да изядват други или да се хранят с растения, приемайки ги като сила, която да поддържа тяхното съществуване.

На животинското ниво вече се забелязва развитие на индивидуалността, предизвикващо лични усещания и преживявания, формиращи специфични черти на характера. Всяко животно усеща заобикалящата среда според личната си необходимост, то се стреми към това, което е полезно, и избягва това, което може да причини вреда. На животните им е свойствен индивидуален жизнен цикъл, където всеки индивид се ражда и умира в уречен срок, докато растенията се подчиняват на смяната на годишните времена.

Максимална степен на желанието за съществуване съответства на **човешкото ниво**. Човекът е единственото същество, чието развитие напълно зависи от себеподобните. Той има усещане за минало, за настояще и за бъдеще. Човекът не само понася влиянието на заобикаляща го среда, но и сам оказва влияние върху нея. Хората непрекъснато се променят, подтиквани не толкова от стремежа към комфорта на съществуване, колкото от стремежа да притежават това, което имат другите. Като нещата не свършват само с това. Човекът не просто иска да има много повече от близния си, за него е важно последният да има по-малко от него. Подобна ситуация повишава нивото на относително благосъстояние у человека и му доставя удовлетворение. Затова човешкото желание се описва с такива термини като **«егоизъм»**, **«желание за наслаждения»** или **«желание да получава удоволствие»**.

Желанието за наслаждения представлява целият материал на природата в цялото ѝ изобилие. Разнообразните по своята неизчерпаемост и безграничност видове и начините да бъдат управлявани – това са все различни степени на желанието за наслаждения.

Човекът не е само живо същество, което е «малко повече развито от останалите представители на фауната», той коренно се различава от индивидите, заемащи нишата на

животинското ниво. Хората се раждат абсолютно беззащитни, обаче в процеса на развитието си достигат превъзходство над всички останали живи създания. Биче, което току що се е родило, се отличава от възрастното животно, преди всичко по размера си. За разлика от него, човешката ръжба няма практически никакви умения, тя е лишена от възможността да разбира какво се случва и да реагира адекватно, но е способна с годините да развие такива способности, които не са достъпни на представителите на цялата земна фауна. Докато вродените животински желания са инстинктивни и неизменни, човешките желания се развиват и са копирани от обкръжението.

Всеки път, когато в нас се събуди поредното желание, в нас се зараждат нови нужди и ние усещаме необходимост да ги задоволим. За да изпълни успешно тази задача, нашият разум се развива, или казано по друг начин – започваме да разсъждаваме за това как да запълним вътрешните «кухини». От тук следва, че умственото и интелектуалното развитие е пряко следствие от увеличаването на желанието да се наслаждаваме.

Този принцип може да се види в подхода ни към детското образование. Измисляме за децата такива забавления, които хвърлят предизвикателство към техните способности. Желанието на детето да постигне успех в играта го кара да търси нови схеми на поведение, нови пътища, за да овладее ситуацията и да я реши по оптимален начин. Затова развиваме младото поколение постепенно повишавайки нивото на сложността на игрите, за да караме децата непрестанно да се развиват, а не да си остават на едно място.

Ако човек не усеща липса на нищо, той никога няма да се развие. Само неудовлетвореното желание ни кара да задействаме ума си и да търсим пътища за решаване на проблеми.

Чувството и разума заедно ни водят към развитието на желанието. Допълвайки един друг, те увеличават способността на човека да усеща и да разбира това, което може да използва за наслаждение. Затова силата на човешкото желание не се

ограничава от пространствено-времеви категории. Например, човек не е способен да усети събитията, случили се преди хиляди години, но чрез способностите на своя разум той може да ги осмисли и да ги преживее с интензивност равна на истинско емоционално преживяване. Усещайки нещо, човек може аналитично да провери какво въздействие то би имало върху него: положително или отрицателно. Той включва разума към своите емоции и рационално анализира оформиралата се ситуация.

Чувствата и разумът разширяват нашето възприятие на пространството и времето, благодарение на което вече не сме толкова ограничени както другите животински видове. Оставайки през целия си живот на едно място, човек може да търси контакт и близост с хора, които познава само задочно, и с които го дели цял един океан. По аналогичен начин човек може да търси подобие в начина на мислене не само с импониращи му съвременници, но и с великите хора, съществували в човешката история.

Задоволяването на желанието да се наслаждаваме се усеща от нас като напълване и удоволствие, а незадоволяването – като пустота, отчаяние и страдание. Щастието на човека зависи от възможността да постигне напълване на туптящото в него сластолюбие, чувственост. Всяко действие - от най-просто до най-сложно - е призвано да увеличи удоволствието или да намали страданието. По същество това са две страни на една монета.

Човек не би извършил и най-малкото движение без мотивация, без движеща сила, тоест без преценката за лична изгода. Той трябва да си представи, че в новото състояние ще получи по-голямо удоволствие, отколкото в текущото. Тази предполагаема изгода представлява енергията на движение.

Човекът се отличава от останалата природа не само по силата и характера на своите желания, но и по това, че тези желания непрестанно се променят и растат в течение на живота на индивида и при всяко следващо поколение. За разлика от човека другите същества свидетелстват за присъща

им непроменливост. Например, изследвания показват, че маймуни, които са живяли преди хиляди години, са почти идентични в своето поведение с тези, които живеят сега. В тяхната среда могат да бъдат забелязани някои изменения, доколкото по принцип всичко се променя, обаче става дума само за биологични фактори, аналогични на геологичните процеси на неживото ниво. Човешката личност, напротив, в течение на исторически процес е претърпяла значителни и съществени метаморфози.

Развитие на човешкото желание за наслаждения

Увеличаването на желанията за наслаждения пробужда в човека ненаситна жажда да развива това, което има, и да изобретява нещо ново. Колкото е по-голямо желанието, толкова по-развити стават потребностите, което повлиява развитието на интелекта и довежда до по-изострена чувствителност на възприятията. Именно непоклатимият еднопосочен растеж на желанието за наслаждения ни е водел напред и е подтиквал формирането на Човечеството в течение на цялата му история.

Отначало Човешкият egoизъм се е проявявал само в жизненоважни телесни нужди като храна,екс, създаване на семейство и т.н. Тази основа е заложена в Човечеството от прастари времена.

Но индивидумът живее в обществото и затова в него възникват по-високи социални стремежи. Желанието да се насладим от богатство, почести, власт и слава са променили облика на Човечество. Те са довели до класово и йерархично разделение на обществото, а също така до формиране нови видове обществено-економически структури.

След това човекът е поискал да се наслади от знания. Това желание се е проявило в развитието на науките и образованието, възпитанието и културата, а неговият исторически отпечатък съответства на епохата на Ренесанса (Възраждането), от времената на научната революция до наши

дни. Масовото образование и разслоение на обществото са се явили като следствия от жаждата за знания, изискваща да познаваме заобикалящата реалност. Имаме нужда постоянно да попълваме запаса си от информацията за света, трябва да знаем всичко, да се внедряваме, изследваме и да властваме над всичко.

Желанието е универсален задвижващ фактор. Ако от тази гледна точка погледнем на културното, научното и технологичното развитие на Човечеството, ще стигнем до извода, че именно растящото желание е пораждало всичките идеи, изобретения и иновации. По същество, цялото ни развитие е изтъкано от нови технически инструменти, приспособления, обслужващи средства, всяко едно от които се е развивало в името на това да удовлетвори нуждите, провокирани от желанието. Важно е да се подчертава фактът, че желанието за наслаждения се е развивало не само в историческа перспектива, не само в Човечеството като цяло, но и у отделния човек в личния му живот. Една след друга в нас се събуждат най-различни нужди в най-различни съчетания и направляват целия ни живот.

От това правим извод, че желанието за наслаждения е двигателят на прогреса. То ни тласка напред, обуславяйки всичко, което се случва с отделния човек и с Човечество като цяло. Непрестанното развитие на желанията формира настоящето и бъдещето, към което ние вървим.

ГЛАВА 2

Границите на наслаждението

В нашия живот са възможни само две трагедии. Едната е, когато не получаваш това, което искаш, а друга – когато получаваш. Втората е по-лоша, това е истинска трагедия.

Оскар Уайлд

След като изучим различните видове наслаждения: знания, власт, почести, богатство, а също храна,екс и прочие удоволствия, ще видим, че във всичките си прояви максималното удовлетворение се усеща при първия кратък контакт между желанието и това, което го напълва. Веднага щом напълването се е осъществило, удоволствието започва да загасва. Наслаждението в удовлетвореното желание може да продължава минути, часове или дни, обаче накрая то изчезва. Дори ако човек долги години се стреми да постигне нещо, например уважавана длъжност или престижна научна степен, в мига, в който целта е постигната, блаженството се изпълзва. Следователно наслаждението, което задоволява желанието, го анулира.

Но не просто го анулира. Преминавайки през желанието, наслаждението наслаждението формира в нас ново желание, което е двойно по-силно от предишното. Затова днес ни се струва абсолютно недостатъчно това, което вчера ни е доставяло удовлетворение – искаме все повече. Излиза, че желания се увеличават със задоволяването им, което ни кара да прилагаме още по-големи усилия, за да запълним създалата се празнина.

Ако човек не би искал нищо, неговото усещане за живот би се притъпило и затихнало. Затова обществото постоянно осигурява на всеки свой член нови желания, които създават в него усещане за живот, макар и за кратко. След миг

нетрайното изпълване отново и отново ще се бъде подменяно с опустошение, а отчаянието ще нараства.

Днес обществото ни подтиква да купуваме все повече и повече стоки, дори когато нямаме необходими за това средства. Агресивният маркетинг, изгарящото желание да съответстваме на социалните стандарти и лесните условия за вземане на кредит ни стимулират да правим покупки, надвишаващи многократно реалните ни финансови възможности. След непродължителното приятно възбуждане от поредната придобивка, радостта се разсейва като дим, но плащанията по дълговете ще ни съпровождат с години. В такива случаи разочароването от покупката с течение на времето не се забравя, а обратно, се натрупва.

Богатство не води до щастие, за което свидетелства новото изследване¹, проведено под ръководството на професор Даниел Канеман², Нобелов лауреат по икономика. От неговото изследване става ясно, че еснафските представи за това как фактори като богатство и здраве влияят на човека доста се различават от реалността. Статистика, основана на ежедневни данни за настроенията на хората, не разкрива съществени различия между богати и бедни слоеве население. Нещо повече, установено е, че такива отрицателни емоции като гняв и враждебност по-често изпитват по-заможните. Едно от възможните обяснения за толкова слаба връзка между благосъстояние и жизнерадостност е, че много бързо свикваме с физическия комфорт и новия жизнен стандарт, след което започваме да очакваме още по-големи удоволствия.

В основата на нашия свят е залегнала нуждата да напълваме желаниятата, а за да се напълни, човекът трябва да

1 Виж публикация в американско научно списание *Science* за юни 2006 г.

2 *Daniel Kahneman*. Един от основателите на психологическата икономическа теория и поведенческите финанси. Лауреат на Нобеловата премия по економика 2002 «За използване на психологическата методика в економическата наука, особено при изследване на формиране на мнения и вземане на решения в условията на неопределеност» (Википедия).

прилага усилия. Необходимостта от многобройните постоянни усилия за постигане на желаемото депресира човека. Обаче без придобивки и блага съществуването не е възможно и затова хората предпочитат да страдат угрожени, в името на това да достигнат максималното благодеенствие. Но дори след осъществяване на съкровената мечта те виждат, че това не ги е напълнило. По-често животът на човека минава, без той да осъщести дори половината от желаемото, той просто свиква със съществуващия около него ред.

От всичко казано дотук следва, че нашата природа ни поставя в непоносими условия: от една страна - желанията ни за наслаждения постоянно растат, а от друга – напълването хем изисква многобройни «движения», тоест действия и усилия, хем се усеща само в течение на кратко време, а след това изчезва и ни оставя двойно по-празни.

В течение на хилядолетната си история Човечеството е разработило различни начини, помагащи му да реши вечния проблем и да намери истинското удовлетворение на желанието си да се наслади. Повечето от тези начини, групирани в системи, се основават върху два ключови принципа, позволяващи желанието „да бъде излъгано”: формиране на навици, доставящи чувство на удовлетворение, и намаляване интензивността, с която се усеща самото желание.

Първият принцип се базира на създаване у хората на изкуствено обусловени модели на поведение. Това се прави, като отначало ни учат на това, че определено действие води към възнаграждение. След като изпълни такова действие, човекът получава уважението на педагогите и одобрението на цялото си обкръжение. Скоро и поощренията ще изчезват едно по едно, но детето вече ще е асоциирало в своето съзнание даденото действие като фактор, носещ удовлетворение, то вече ще бъде внесено в поведенческата му схема като придобит рефлекс. Когато човек свиква с нещо, то му доставя удоволствие. Той старательно изпълнява това, на което е научен, и изпитва огромно задоволство, ако успее да го направи по-добре, отколкото преди. Такъв принцип по

правило се съпровожда от обещания за бъдещи възнаграждения, макар и често човек да не доживява до „наградата”.

Вторият принцип се гради на намаляване на желанието да се наслаждаваме до минимум. Състоянието на човек с незадоволено желание е много по-тъжно, отколкото на този, който изобщо няма желание. Първият страда, докато вторият е «доволен от съдбата си», от малкото, което има. Тази методика е усъвършенствана най-вече от източните учения, които са разработили многобройни и разнообразни системи, основани на физически и духовни техники, намаляващи силата на желанията, и следователно - силата на страданията.

Фактически, докато сме загрижени да преследваме поредното наслаждение, запазваме обичайния си начин на живот и надеждите за бъдеще. Наистина, отсъствието на напълване може да се усеща като дискомфорт и недоволство, обаче често самото преследване временно замества напълването. В процеса на търсене усещаме прилив на жизнени сили, благодарение на обновявящите се желания и на движението към поставените цели.

Досега с успех сме използвали подобни методики. Обаче с естествения растеж на желанието за наслаждения, на нашия egoизъм, тези техники стават все по-безрезултатни. Разрастващият се egoизъм повече не позволява на човека да премълчава своите нужди, да се навежда под летвата на изкуствените решения. Това е очевидно във всички области, както на индивидуално, така и на общочовешко ниво.

Крахът на институцията, наречена семейство – това е ярък пример, илюстриращ растежа на личностния ни egoизъм. Семейните връзки и най-вече взаимоотношенията между мъжа и жената първи биват смляни под ударите на нарастналия egoизъм, тъй като тази област е най-близка до ежедневието на човека. Безпощадното самолюбие не позволява на съпрузите да принадлежат един на друг, да понасят семейния съюз.

В миналото семейният модел беше защитен от сътресения и представляваше нещо като островче на

стабилността. Ако в света възникваха конфликти, отивахме да воюваме; ако имаше неуредици със съседите - сменяхме местожителството; но семейството винаги беше надежното пристанище. Дори когато човек вече не изпитва нужда от предишните семейни отношения, той е продължавал да ги подкрепя заради децата или възрастните си родители, нуждаещи се от грижи. Обаче днес egoизмът е достигнал такива колосални размери, че човекът не се спира пред нищо. Статистиката на разводите¹ и непълните семейства² говори сама за себе си.

В глобален мащаб този неограничено разраснал се egoизъм ни поставя пред особена ситуация, нямаща аналоги в цялата Човешка история. От една страна, глобализацията ни демонстрира колко сме свързани във всички области на нашата дейност: икономика, култура, наука и образование, - а от друга – egoизмът ни се е развил до такава степен, че вече не ни е по силите да понасяме редом със себе си чуждо присъствие.

В действителност винаги сме били части от единна система, обаче досега не сме осъзнавали своята общност. Природата ни разкрива този факт чрез едновременното въздействие на две противоположни сили. Една от тях ни обединява в единно цяло, а другата ни отблъска един от друг и затваря всекиго в неговото тясно ъгълче. Днес влиянието на тези сили се проявява в крайните форми, които се ожесточават с всеки ден. Ние разкриваме цялата мощ на глобалната взаимна зависимост и в същото това време засилващият се egoизъм ни кара да отбягваме осъзнаването на очевидни неща. Ако непоносимостта, отчуждаването и омразата на хората един към друг не спрат, ще се унищожим немуцуемо.

1 По официални данни на фона на растежа на глобалната статистика Русия днес заема трето място в света по число разводи на 1000 души от населението.

2 По този показател Русия заема лидиращи позиции.

Без съмнение ако egoистичният път на човешкото развитие не преживее радикални промени, то ще се озове въвлечено в следващата световна война с използване на термоядрното оръжие, в резултат на което по-голямата част на световното население може да бъде унищожена. В същия дух се е изказал и Айнщайн: «Не зная какво оръжие ще използват хората в Трета световна война, но зная, с какво ще воюват в Четвърта, – с тояги!»¹ За голямо съжаление днес неговите думи ни изглеждат реални и страховити както никога преди.

В продължение на цялата си история Човечеството е вярвало, че го чакат добри времена, че ще развиваме наука и техника, култура и образование, благодарение на което животът ни ще бъде изпълнен с радост, благденствие и щастие. Тази концепция е забележително илюстрирана с атракцион «Космически кораб Земя», намиращ се в Дисниленд, в парка Ерсът.² Изграден в началото на 80-те години на миналия век, той демонстрира на посетителите си исторически важните събития в развитието на Човечеството.

Пътешествието последователно преминава през всичките етапи, като започва от скалните рисунки, от първите опити за използване на дърво и хартия и завършва с овладяване на космоса. Концепцията, доминираща преди няколко десетилетия, е залегнала в основата на този атракцион: той възпява величието на человека, който се изкачва все по-високо, покорявайки новите върхове на развитието си. Човешката история е представена като непрекъснато движение към щастие. То ще настъпи всеки миг – ако не днес, значи утре, ако не за нас, значи за внуките ни.

Минаха години и днес илюзията е помръкнала. Всеки от нас има всичко, за което преди сто години можело само да се

1 Казано е в интервю за едно списание през 1949-та година.

2 Ерсът – Experimental Prototype Community of Tomorrow, експериментален прототип на утрешното общество.

мечтае. Имаме възможност да се развлечаме, да пътешестваме, да си почиваме, да се занимаваме със спорт и т.н. и т.н., но повече не вярваме в светлото бъдеще. Розовите мечти се превърнали в приближаващ се мрак, чиито признания са: насилие, суицид, терор, смъртоносни заболявания, екологична криза, социална, економическа и политическа нестабилност.

Намираме се в повратната точка, натрупали сме опит и започваме да разбираме, че щастливото бъдеще не ни посреща с разтворени обятия. Очевидно е, че нашите деца ще живеят по-лошо от нас. Усещането за кризата, в личната и в общочовешката сфери, е предизвикано от осъзнаване на факта, че известните нам постижения и средства не са ни направили щастливи. Затова усещането за безсмислеността на случващото се нараства. Празнината, депресията и наркоманията са станали основни недъзи на съвременността. Това са проявите на нашата безпомощност, защото престанахме да разбираме, по какъв начин и с какво да напълваме желанието си за наслаждение, да ублажаваме своя egoизъм, който се е разраснал безмерно, който не намира удовлетворение, не се поддава на лечение с нито едно от познатите «цярове и отвари».

Загубата на надеждите за бъдещето е ярко изразена при младежта. Днес много млади хора се отнасят към живота съвсем не така, както навремето към него са се отнасяли техните родители. Сякаш пред нас се разгръща огромният свят, който има безброй шансове за постигане на самореализация и успех, обаче все повече и повече представители на младото поколение губят интерес към живота и не желаят да реализират богатия си потенциал. Те сякаш предварително знаят, че това няма смисъл. Освен това те виждат около себе си по-стари от себе си хора, които са изгубили толкова физически и душевни сили в преследване на наслаждение и все пак не са постигнали щастие. Естествено, такава картина никак не въодушевява младите хора да направят нещо сами. Родители трудно ги разбираят, те не са способни да разберат причините на подобен подход, защото в

техните времена всичко беше различно. Работа се състои в това, че всяко поколение наследява опита и разочарованията, натрупани от предишните поколения.

Затова днес нито едно от известните решения няма да ни помогне да подобрим състоянието на нещата. Само като разкрием фундаменталните природни закони, съгласно които съществува всяко живо тяло и природата като цяло, ще разберем, в какво се състои нашата грешка, и ще намерим съвършената методика, позволяваща да задоволим желанието си за наслаждения, да заситим разрасналия се egoизъм. Тази методика ще доведе Човечеството до живот, изпълнен със смисъл, сигурност и спокойствие.

ГЛАВА 3

Алтруизъм – принципът на живота

Изследвайки природата, намираме проявите на алтруизма. Терминът произлиза от латинското *alter*, което значи «друг», «чужд», той е въведен през XIX в. от френския философ Огюст Конт (*Auguste Comte*), който дал определение на алтруизма като противоположност на егоизъм. Освен това алтруизъм често го определят като стремеж да действаме за благото на близния, като любов към близния, преданост и великодушие по отношение към другите, безкористна грижа за чуждото благо.

По същество, тези термини – «алтруизъм» и «егоизъм» – се отнасят само за човека. Защото такива понятия като «намерение» и «свободното желание» се отнасят само за Човешкия род. Другите създания нямат възможност да избират. Получаване и отдаване, поглъщане и изхвърляне, а също така лов, преследване на плячка, и саможертва са абсолютно вкоренени в техните гени и инстинкти.¹ Обаче ние ще използваме термините «алтруизъм» и «егоизъм» във фигурален, метафоричен смисъл, за да улесним разбирането на законите, управляващи живота в природата и да направим от това изводи за себе си.

На пръв поглед природата ни изглежда като аrena за egoистична битка между индивидите, в която побеждава по- силният. Затова изследователите имат нужда да създават теории, обясняващи преките и косвени стимули, които карат индивидите да извършват алтруистични деяния.² Обаче по-

1 В тази връзка виж. статията «Еволюционен произход на алтруистичния ген» (The Evolutionary Origin of an Altruistic Gene) с авторството на Неделку (Nedelcu) и Мичода (Michod), публикувана през май 2006 г. в списание Molecular Biology and Evolution. Препратката в интернета: <http://mbe.oxfordjournals.org/cgi/reprint/msl016v1>

2 В биологичен контекст е прието алтруизмът да се определя като поведение, носещо полза на другите, – на пръв поглед, за сметката на способностите на индивида към оцеляване и размножаване. За да обясни подобен образ на

внимателен и всестранен поглед разкрива по-обща картина: всичките форми на борба и опозиция водят към все по-голямо равновесие, към укрепване на взаимното съществуване на различните видове, към заздравяване на системата и към по-успешното развитие на природата като цяло.

Значението на глобалното равновесие в природата е можело да се наблюдава в началото на 90-те години на миналия век, когато правителството на Северна Корея е решило да премахне досаждашите на населението улични котки в страната. След няколко седмици, след като по-голямата част от популацията е била унищожена, започва интензивен прираст на популацията на мишки, плъхове и змии, в резултат на което се наложило да се внасят котки от съседните страни. Друг ярък пример е свързан с вълците, които по навик смятаме за зли и жестоки зверове. След дългогодишна кампания за масово избиване на вълци стана ясно колко е голям техния принос в регулиране на популациите на елени, глигани, а също на различни гризачи. Okаза се, че за разлика от человека, който предпочита да ловува най-здравите индивиди, вълците нападат болните и слаби животни, затова ги наричат още «горски санитари». Така хищниците спомагат за съхраняване здравословна среда в своя ареал.

Колкото по-задълбочено изучават природата, учените разкриват, че всичките й компоненти са взаимосвързани подобно на частите на единна универсална система.

действията, беше разработена цяла поредица от теории. По-нататък ще представим основните концепции. Теория на «груповия избор» твърди, че алtruизъмът служи за интересите на групата, към която се отнася индивида, затова той също черпи от неговите плодове. Съгласно теория за «родствен избор», ако алtruизъм е обърнат към роднините, имащи сходните гени, тогава индивидът косвено подкрепя оцеляването на собствените гени. Теорията на «взаимност» заявява, че алtruистичното поведение е основано на определена компенсация, която индивидът получава за своето действие. «Принципът за обременяване» отсъждва на алtruизма ролята на средство, с помощта на което индивидът правдиво изразява своите особености и достойнства.

Метафорично приписваме на природата своите чувства, предполагайки, че тя е жестока, обаче в действителност, когато едно животно унищожава друго, това е процес, обезпечаващ запазване на хармонията и здравето в общата природна система. Аналогично в нашето тяло ежеминутно умират и се обновяват милиарди клетки, от което зависи протичането на нашия живот.

Хармония между клетките на живото тяло. Във всеки многоклетъчен организъм забелязваме едно любопитно явление. Ако разглеждаме която и да е клетка поотделно, нейното поведение изглежда egoистично, тя «мисли» само за себе си. Обаче ако я разглеждаме като част от системата, както клетката в рамките на тялото, откриваме, че за себе си тя взема минимум, необходим за съществуването й, а цялата си останала дейност насочва в полза на организма. Клетката се държи подобно на алtruист, «мисли» и действа само за общото благо.

Между клетките на тялото трябва да съществува пълна хармония. Ядрото на всяка от тях съдържа генетичен код - пълната информация, необходима за потенциалното създаване на цялото ново тяло. Всяка клетка трябва да осъзнава съществуването на цялото тяло, на всяка клетка трябва да й е известно, от какво тялото се нуждае, какво тя може да направи за него. В противен случай, тялото няма да съществува. Всяка клетка съотнася, съобразява и съгласува своето битие с общите нужди на организма. Цялата жизнедейност на клетката: началото и прекратяването на нейното деление, специфичните навици, движение в посоката на определена точка на тялото - се подчиняват на нуждите на цялото.

Обединяването изгражда живот на ново стъпало. Въпреки че във всичките клетки на нашето тяло е заключена една и съща генетична информация, всяка от тях активира своята част от наследствената информация, съобразно мястото и собствената си функция в тялото. В първоначалните етапи от развитието на ембриона всичките му клетки са идентични, обаче с времето те се сортират, и всяка придобива свойствата

на клетки от определен тип. Всяка клетка има своя «ум», но общо алtruистично обединение прави възможно възникване на ново същество, на цялостен организъм, чийто разум се отнася вече към по-високо стъпало на развитие. Той присъства не в никаква една клетка, а именно в обединението между тях.

Егоистичната клетка – това е раковата клетка.

Здравите клетки на тялото се подчиняват на един широк спектър от закони и ограничения. Раковите клетки пък изобщо не обръщат внимание на ограниченията. Ракът представлява състояние, при което тялото се унищожава от клетките си, отключили процес на неконтролирано деление. Раковата клетка непрестанно се множи, не се съобразява с обкръжението си и не реагира на изисквания от страната на тялото. Болните клетки унищожават обкръжението си, за да създадат по този начин свободно пространство за себе си. Те стимулират най-близките кръвоносни съдове към разрастване в злокачествен тумор, за да ги захранват, и по този начин карат целия организъм да работи за тях.

Егоистичната дейност на раковите клетки предизвиква смърт. Те продължават разрушителната си дейност, макар че това не носи никаква полза на тях, защото смъртта на тялото ще сложи точка и на живота на неговите «убийци». Цялата изобретателност, която те използват, завладявайки тялото, ги води към самоунищожение. Точно така и egoизмът, наслаждавайки себе си, тласка към смърт всичко, включително и себе си самия. Егоистичното поведение и «невнимание» към общите нужди е сигурен и пряк път към гибелта.

Животът на индивидуума спрямо живота на общността. В случай на необходимост клетката се «отказва» да продължава живота си заради интересите на тялото. През периода на генетичните деформации, които могат да превърнат определена клетка в ракова, тя активира механизъм, който довежда до прекратяване на нейния живот. «Страхът», че тя ще се превърне в раково огнище и ще подложи на опасност целия организъм, кара клетката да се откаже от живота си заради общото благо.

Аналогични алtruистични прояви, само че при други обстоятелства, могат да се наблюдават, например, при плесневите гъби *Dictyostelium mucoroides*. В идеални условия те съществуват като отделни клетки, които сами си осигуряват храна и самостоятелно се размножават. Обаче при недостиг на храната те се обединяват и създават многоклетъчен организъм. Докато той се формира, някои от клетките се отказват да продължават собствения си живот, за да увеличат шансовете на другите клетки да оцелеят.

Помощ на близния. Много примери на алtruизъм в природата предоставя изследователят на майчуните Франс де Ваал в книгата си «*Good Natured*» («Добри по природа»). В един от описаните в книгата експерименти две маймуни са били разделени от прозрачна преграда, която им е позволяла да се виждат една друга. На всяка от маймуните са донасяли храна по различно време, но и двете са се опитвали да подадат своята порция на другата маймуна през преградата.

Наблюдения са показвали, че маймуните имат склонност да станат по-чувствителни и по-грижовни към себеподобните, когато някои от тях са травмирани, ограничени или изпитват липси на нещо. Маймуна-инвалид успяла да преживее двадесет години в тежки климатични условия и дори да отгледа пет малки само с помощта на останалите маймуни. Друга маймуна с ограничени умствени и моторни способности е оцеляла благодарение на по-голямата си сестра, която дълго време я е носила на гърба си и я защитавала. Женска, загубила зрение, се озовала под специална закрила от страна на мъжките животни. Бабуин, чийто брат е бил поразен от епилептичен пристъп, сложил ръката на гърдите му и твърдо застанал на пътя на асистентите, за да не го доближават.

Подобно е и поведението на много други животни. Делфините помагат на ранените си роднини и ги държат близо до водната повърхност, за да предотвратят фаталното потъване. Слоновете, възрастния другар на които е умрял, с все сили са се опитвали да го повдигнат с помощта на хоботите и бивните си, в резултат на което няколко бивни дори

са били счупени. Когато с куршум е бил пристрелян един слон, другите слонове са се навели за подпора, за да не падне раненото животно.

Колективното общество в животинската среда. Животинският свят ни предоставя забележителни примери за колектив, чиито членове до един действат за общата полза. Подобно поведение може да се наблюдава при мравките, при бозайниците, при птици и у други представители на фауната.

Биолозите Амоц и Авишаг Заави са изследвали колективния живот на арабските сиви косове¹, живеещи в пустинните райони пойни птици, и са описали многобройните форми на алtruистичното им поведение. Арабските сиви косове живеят на групи, заедно защитават своите владения и заедно се грижат за общото им гнездо. По време на съвместното хранене един от членовете на групата «охранява», без значение, че самият той е гладен. Птиците, които намират храна, я отдават на другите, преди самите те да се нахранят. Възрасните косове хранят пиленца, които са на други членове на групата, и се грижат за всичките им нужди. С приближаване на хищника сивите косове викат, за да предупредят своите другари, излагайки се на опасност. При това те рисковат живота си в опитите да освободят член на групата, попаднал в лапите на хищника.

Взаимозависимост. Науката познава безброй примери на взаимна зависимост, от които ще представим само един, описващ взаимоотношения между представители на растителното и животинското нива. Растението юка се намира в симбиоз с пеперудата юка. Мъжките пеперуди опрашват растението, като събират прашеца от тичинките на едното цвете и го залепят точно върху стълбчето на плодника² на другото. След това женската отлага яйцата в близалцето, където по-късно ще се формират семената на юка. Гъсениците,

1 Arabian babbler – *Turdoides squamiceps*.

2 Средната част на плодника в цветето, носеща близалцето.

които ще се появят от яйцата, ще се хранят със семената, но ще оставят достатъчно, за да продължи симбиотичната верига. Подобна система на взаимоотношения осигурява живот и за пеперудите, и за растенията.

Без беда и без нужда. В недокосната от човешка ръка среда животните се съобразяват с това кое е добро за общността, въпреки че е прието да се мисли, че в техния свят «оцелява по-силният». За това пише американският професор Бергстром в статия «Еволюция на социалното поведение».¹ В такова общество животните винаги поддържат равновесие и плътност на заселване в съответствие с условията на живот и храната. Нито една от частите на биоценозата² не страда от липса или отсъствие на нещо, освен ако не се случи «авария», последствия от която общността поправя по най-бързия начин. Като цяло популацията осигурява на всеки индивид най-оптималните условия за оцеляване и най-доброто използване на ресурсите на околната среда.

Всичко в природата се свежда до единство. Природната еволюция доказва, че превръщането на целия свят в едно «малко село» не е случаен. Това е естествен етап на цивилизационното развитие в посока постигане на всеобща хармония. Ще се формира единна система, частите на която ще функционират във взаимно сътрудничество заради общи интереси. Така твърди биологът д-р Элизабет Саторис,³ член на Световния Съвет на Мъдреците (*World Wisdom Council*).

1 Проф. Теодор Бъргстрьом (Theodore C. Bergstrom). «Еволюция на социалното поведение: индивидуални и групови модели за отбора» («The Evolution of Social Behavior: Individual and Group Selection Models») // Източник: Journal of Economic Perspectives, том 16, издание 2, пролет 2002, стр. 67-88.

Източник в интернет: <http://www.wcfia.harvard.edu/seminars/pegroup/bergstrom.pdf>

² биоценоза - (от гр. био — живот и ценос — общество) представлява целокупност от популации на различни видове, обитаващи трайно дадена територия.

³ Elisabeth Sahtouris, Ph.D.

В лекция¹ на Токийски симпозиум тя подчертава, че всеки еволюционен процес включва етапи на индивидуализация, конфликти и съперничество, след което индивидите се обединяват в обща хармонична система. По думите на д-р Саторис процесът на развитието на живота на нашата планета Земя доказва това. Преди милиарди години Земното кълбо е било населявано от бактерии. Те са се размножавали и това е довело до конкуренция за природните ресурси - храна и жизнени пространства. Вследствие на тази конкуренция е възникнал нов организъм, по-приспособен към условията на заобикалящата среда – колония от бактерии. Фактически това е група, действаща като едно тяло. По подобен начин едноклетъчните организми са се развили до многоклетъчни и така до възникване на сложни живи тела – растения, животни и най-накрая - човека.

Всеки индивид си има лични интереси, но еволюцията се състои в това, че индивидите се обединяват в едно тяло и действат за общото му благо. В процеси, през които минава Човечеството, д-р Саторис вижда задължителен преходен етап по пътя към възникване на единно общочовешко семейство – общество, което ще осигури интересите на всичките ни, при положение, че ще станем неговите пълноценни части.

Задълбочено изучаване на фундаменталните природни закони показва, че алtruизъмът е залегнал в основата на живота. Всеки организъм и всяка система представляват съвкупност от клетки или части, действащи заедно, взаимно допълващи се посредством отдаване и взаимопомощ, отстъпващи една на друга и живеещи по алtruистичен принцип «един за всички». Като продължаваме своите изследвания, намираме все нови и нови примери за това, че всичките части на природа са здраво взаимосвързани и че общ

1 А също така в статия «Биология на глобализация («The Biology of Globalization»). // Източник: © 1998 редактиран вариант на първата публикация в Perspectives in Business and Social Change, септември 1997.

закон на всемира е алtruистично обединение на egoистичните части, накратко закон на алtruизма.

Силата на природата е изградила живот по такъв начин, че всяка клетка е длъжна да бъде алtruистична спрямо другите заради цялостта на тялото. Съгласно природните закони клетките и органите се «слепват» заедно, създават живо тяло, защото взаимодействат алtruистично. Силата, която създава и поддържа живот, основан на спазване на алtruистичен закон, на хармонично и балансирано съществуване на всичките части на единното цяло, е безкористната сила на любовта и отдаването.

ГЛАВА 4

Нарушаване на баланса

*Човек! Не търси друг, виновен за злото;
този виновник си самият ти.*

Жан-Жак Русо.¹

Човек – най-жестокият от зверовете.
Фридрих Ницше.²

*Човек – единствено животно, което се
изчервява. Или би трябвло да се
изчервява.*

Марк Твен.³

Всичките природни компоненти, освен човешкия egoизъм, действат в съответствие със закона на алtruизма, намират се в равновесие със своето обкръжение и създават хармонични системи. При загуба на баланса организъмът започва да загива, затова способността му да възстановява равновесие е условие за неговото оцеляване. Фактически, всичките телесни защитни сили са насочени към поддържане на баланса. Като говорим за силата или за слабостта на организма, имаме предвид способността му да съхранява равновесие.

Нуждата да се поддъжа баланс задължава всеки индивид да действа алtruистично спрямо системата, част от която той се явява. Именно **запазването на равновесието** лежи в основата на всеобщата хармония и природното съвършенство. Ако индивидът не се подчинява на този жизнен принцип, принципа на алtruизма, той наруши равновесието.

1 Жан-Жак Русо, «Изповядване на вяра от савойски викарий» от роман «Емил, или За възпитание».

2 Фридрих Ницше, «Така рече Заратустра», част трета, «Уздравяващ се», параграф 2.

3 Марк Твен, «Следвайки екватора».

Двета термина – алtruизъм и равновесие – са свързани един с друг, както причината и следствието.

Във всички същества, освен у човека, е заложена програма за запазване на равновесието, в съответствие с която те извършват всяко действие. Те винаги знаят какво да правят и не се озовават в трудни ситуации, в които не им е ясно как да действат и какви отношения трябва да градят с обкръжението си. Те нямат свобода, за да действат по собствено желание, и затова по никакъв начин не могат да нарушат природното равновесие.

Единствено ние хората сме лишени от подобна програма. От Природата в нас не са заложени по рождение знания и инстинкти, които да са достатъчни, за да живеем в равновесие. Като следствие не знаем със сигурност какъв е пътят, водещ към правилното съществуване, тоест към баланса със заобикаляния ни свят. Отсъствието на програма за равновесие е довело до това, че развитието ни се движи в egoистична посока. Тази тенденция се засилва през поколения и се наблюдава преди всичко в обществената сфера. По тази причина човек се опитва да задоволи своето желание за наслаждения, без да се съобразява с другите хора и за тяхна сметка. Не се стреми към алtruистично обединяване с близните както е прието в природата, и не знае, че точно в това се състои съвършенното наслаждение, към което така го тегли. Защото състоянието на равновесие е съвършеното състояние на пълно щастие, когато всичко е пронизано от хармония, когато няма нужда от каквато и да е съпротива или от изграждане на различни по рода си защитни прегради.

След като се изучим качествено, ще се убедим, че всеки от нас мисли само за собствено благополучие, и всичките ни взаимоотношения с близните преследват само лична изгода. В желанието си да подобрим живота си дори незначително, лесно бихме се съгласили да се отървем от хора, които смятаме за ненужни. Нека просто да изчезнат, да се изпарят. Нито едно друго създание в природа, като изключим себе си, не е способно да се отнася към околните с намерение да им

причини вреда, да ги ограби и да ги използва. Нито едно създание не може да намери удоволствие в притесняване на обкръжението си, нито да се наслаждава от неговите страдания. Само *Homo sapiens* умеет да получава удоволствие от мъките на другите. Известно изречение гласи, че да минеш покрай нахранен лъв е много по-безопасно, отколкото покрай нахранен човек...

От поколение в поколение у нас се е развивала egoистична нужда да се задоволяваме за сметка на близните. Този стремеж противоречи на базовата тенденция на природната сила, която се стреми да осигури на всеки индивид оптимални условия на живот. Излиза, че Човешкият egoизъм е единствената в света унищожителна сила. Само тя разваля равновесието на глобалната природна система.

Всеки от нас е равен на другия по това, че желае да използва себеподобните си за лична изгода с всички достъпни средства, без ни най-малко да вземе под внимание, че своето благополучие той гради върху чужди развалини. И не е важно, с какво се оправдаваме при това.

Човек има усещане, че всички създания в света трябва да се намират под неговата власт и да служат за неговата лична изгода. Разликата обаче, се състои само в спецификата на избора на средствата. Един избира да експлоатира хора заради долни сладострастия, друг – заради властта, а трети – заради почести. Ако всичко това не би било свързано с твърде големи отговорности и проблеми, то всеки би се съгласил да експлоатира света, за да получава от него всичките тези наслаждения наведнъж: и богатство, и власт, и почести. Обаче, човек е принуден да прави избор в съответствие със своите възможности и способности.

Ето какво е любопитно: преди да се насочим към мирен живот, трябва да проучим egoистичната си природа из основи. Фактът, че нашият egoизъм постоянно расте, не е случаен и не трябва да бъде порицаван. Неговият растеж е призван да ни покаже къде се отклоняваме от всеобщия закон на реалността, закона на алtruизма. Това отклоняване лежи в основата на

житейски проблеми до един и растящият ни egoизъм ни напомня, че трябва да поправим тази толкова уничожителна грешка. Постепенно ще осъзнаем, че нашата самовлюбеност, заради която се наслаждаваме за сметка на околните, е противоположна на общата природна сила, пронизана от алtruизъм, свойството да обичаме и да отдаваме. Този антагонизъм между нас и силата на природа занапред накратко ще наричаме «нарушаване на равновесието с природата» или просто «нарушаване на равновесието». А придобиване от човека на свойството алtruизъм ще наричаме «равновесие с природата».

На какво се наслаждаваме?

Както вече беше споменато, нашите желания се разделят на два типа: физически и Човешки или настъпни и социални. Нека да разгледаме социално-Човешките желания, за да разберем, кой от факторите в системата на взаимоотношенията ни с близния предизвиква дисбаланс.

Социално-Човешки желания се разделят на три основни категории:

- желание за богатство;
- желание за почести и власт;
- желание за знания.

Тези категории отразяват всичките нефизически желания, които могат да се събудят в нас.

Социално-Човешки желания се наричат така по две причини:

1. Човек ги копира от обществото. Той не би се стремял към подобни наслаждения, при положение, че живее в самота.
2. Тези желания могат да се реализират само в рамките на обществото.

За по-голяма точност ще кажем, че настъпните нужди се наричат физически желания, а всичко, което е над тях, се отнася към социално-Човешки желания. Ако в нас се събуджа някакво желание, надхвърлящо настъпната ни потребност,

тогава ще можем да анализираме **начина, по който ще го използваме**. В действителност, точно затова такъв тип желания се развиват в нас.

За всеки от нас е характерно специфичното само за него съчетаване на социално-Човешки желания. В процеса на живота това съчетаване се променя. Казано схематично, за един човек е присъщо голямо желание да има пари (богатство), за друг – желание за почит, за трети – желание за знания.

«**Пари**» олицетворяват стремежа да завладееш нещо, да го превърнеш в лична собственост. Идеалът на желаещия „пари“ е да завладее целия свят, всичко да принадлежи само на него.

«**Почести**» – това вече е «по-високо» желание. Човек повече не иска да получи всичко в ръцете си като малко дете. Напротив, той разбира, че е заобиколен от огромен свят, и предпочита да работи цял живот, за да постигне уважение и почит от страната на околните. Готов е да плати, за да го почитат. За разлика от примитивната жаждата за пари, даваща възможност на човек да се «пъчи» с безбройни придобивки, желанието за почит привлича не с това, близкият да го няма, а с това друга личност, достойна и ценна, да го цени и уважава. По този начин, «**почестите**» олицетворяват човешкото желание да се сдобиеш с целия свят, но не като със собственост. Напротив, нека светът си остава извън нас, за да ни почита, да благоговее до самозабрава.

«**Знания**» символизират още по-мащабна власт. Става дума за желание да се сдобиеш с мъдрост, да опознаеш всичките страни и детайли от реалността, да изучиш устройството на космоса и да разбереш как да използваш природата и хората за своята полза. Знанията означават безгранична власт с помощта на разума.

Всяко желание, надхвърлящо рамките на настъните нужди, е вдъхновено от обществото, следователно степента на успех или провал в удовлетворяването на тези желания се измерва единствено спрямо обществото. Гореспоменато изследване на професор Дениел Канеман показва, че

интензивност на емоционалното си усещане за щастие хората оценяват главно в съответствие с обществени критерии. Също така стана ясно, че нивото на щастието, което изпитваме, не толкова зависи от нашето лично благodenствие, колкото от сравняването му с успехите на другите хора, които ни заобикалят. Затова, растежът на материалното благосъстояние не ни прави по-щастливи, защото с всяка нова финансова придобивка ние се сравняваме с по-богатите от нас.

Фактически можем да определим нивото и степента на щастието си или на своето страдание единствено спрямо други хора: ако те имат по-малко от нас – ние имаме много, ако те имат повече – ние имаме малко. Когато някой друг постига успех, в нас се събужда завист, а понякога автоматично избухва естествена неконтролируема реакция и ние откровено желаем той да успее. Когато някой друг се спъва, ние се радваме, защото от сравнението с неговото страдание нашето състояние веднага се подобрява. Ако страдат много хора, това е утешително само по себе си, защото представлява ярък пример за «относителността» и социалната ориентираност на оценките ни.

Оттук следва, че Човешките наслади не се вместват в рамките на настъните физически нужди, те зависят от нашето отношение към близния, с други думи от контекста на нашите отношения с околните. Сърцето ни стоплят не новите придобивки, а господстваме ли над другите, властта и уважението, които имаме в очите на общество (а оттам - и в собствените ни очи).

Такова егоистично отношение към близния предизвиква дисбаланс, несъответствие между нас и общия природен закон, закона на алtruизма. Егоистичният ни стремеж да се извисим над околните, да се насладим за тяхната сметка и да се отделим от тях противоречи на стремежа на природата да събере всичките си части в едно с помощта на алtruизма. В това се крие основата на нашите страдания.

Това, че не сме запознати с едни или други природни закони, не означава, че те не ни въздействат пряко. Те са

абсолютни и непоклатими. Ако някой наруши един от тях, това негово отклоняване се превръща във въздействащ фактор и задължава човека да се върне обратно към спазване на «правилата на играта». Вече познаваме голяма част от природните закони, действащи на неживо, растително и животинско ниво, като включваме и нашето тяло. Обаче грешим, като изключваме Човешкото ниво от сферата, в която действат същият този абсолютен закон. Тази заблуда е предизвикана от това, че е невъзможно да схванем закономерностите, които съществуват на дадено ниво, докато се намираме в него. За целта трябва да се изкачим на по-високо стъпало. На нашето ниво на развитие все още не ни е по силите да видим истинската взаимовръзка между egoистичното поведение спрямо ближния и отрицателните явления в нашия живот.

Правилно и разумно използване на egoизма

Егоизмът се е превърнал във фактор на дисбаланса, но това не значи, че той трябва да бъде унищожен. Трябва само да се внесат корекции в начина на използването му. В течение на цялата си история Човечеството е оизпробвало различни начини, за да постигне равновесие, любов и социална справедливост, да анулира egoизма или да го намали изкуствено. Революциите и обществените промени са се редували, обаче всички до една са претърпяли неуспех. Причината се крие в това, че постигането на равновесие е възможно само при правилно съчетаване на цялата мощ на получаването с цялата мощ на отдаването.

От предишната глава знаем, че общият закон, действащ във всяко живо тяло, е обединяването на egoистичните части според алtruистичния принцип. Тези две фундаментални противоположни сили – egoизъм и алtruизъм, получаване и отдаване – присъстват във всеки субстракт, във всякоявление, във всеки процес и във всяко същество. Във всички сфери: материална, емоционална и други, винаги присъстват две сили, а не една. Допълвайки и уравновесявайки една друга, те се

проявяват по различен начин: електрон и протон, отрицателен и положителен заряд, отблъскване и притегляне, минус и плюс, омраза и любов. Всеки елемент на природата взаимодейства със система, част от която той представлява, и в тези взаимоотношения хармонично се съчетават получаване и отдаване.

Природата се стреми да достигнем съвършенство и безгранично наслаждение. Егоизмът е заложен в нас именно затова – за да се наслаждаваме. Оттук следва, че няма нужда нито причина да го аннулираме. Трябва само да го поправим, а по-точно, да променим начина, по който използваме нашето желание - от egoистично към алtruистично. Правилното развитие ще позволи да действаме цялата мощ на заложеното в нас желание да се наслаждаваме, но в поправен вид. Да го кажем по друг начин: тъй като egoизмът е нашата природа, нямаме никаква възможност да действаме срещу него или да го ограничим за по-дълго време, защото такива мерки са насочени срещу самата природа. Ако се опитаме да ги осъществим, ще открием, че това е извън нашите възможности.

Днешната ситуация по никакъв начин не подсказва, че природата има стремеж и намерение да ни наслади. Причина е явна: за разлика от всички други нива на природата, нашият egoизъм още не е завършил своето развитие, още не е «узрял».

Всяка част на природата се намира под целенасочено управление. Става дума за постепенно поетапно развитие, така както плодът на дървото се управлява с блага цел: да узрее и да стане сладък. Обаче, през колко състояния минава този плод от опрашването до окончателното узряване! Всичките му състояния, предшестващи окончателното, не само не подсказват, колко сладък ще стане, а наопаки, демонстрират срещуположни форми. С други думи, колкото по-сладък ще бъде узрелият плод, толкова по-горчив и непривлекателен е той в предишните състояния на своето развитие.

Фактически, докато създанието не достигне окончателната точка и форма на своето развитие на пълното

съзряване – в него не може да се разпознае съвършенството на природните сили. Ако говорим за нас, хората, текущото ни състояние още не достигнало финалното съвършенство и затова изглежда неблагоприятно. Едновременно с това по аналогия с узряващия плод нито едно от нашите свойства не е предвидено да бъде унищожено, защото в противен случай, това би било заложено в нас от самото начало.

Силата на egoизма е забележителната сила. Благодарение на нея сме се развивали досега и благодарение на нея ще достигнем съвършенство. Точно тя ни бута напред и прави възможно безгранично развитие. Без него не бихме приели формата на Човешко общество и не бихме се отделили качествено от животинския свят. Днес благодарение на egoизма си, сме готови да се задоволим с познатите ни временни наслади, и да поискаме това, което излиза извън тесните им рамки.

Цялата мъдрост се състои в това да намерим начин, позволяващ да използваме разумно силата на egoизма. Трябва да се научим да го използваме за алtruистично обединение с близния, да не искаем човек да подтиска естествените си egoистични сили и стремежи, с които той се е родил, а да ги използва правилно и ефекасно, за да постигне съвършенство. Човек трябва правилно и хармонично да комбинира всичките, присъщи на него свойства, параметри и тенденции, за да ги накара да служат за неговото развитие.

Кризата – една възможност да се възстанови равновесието

*В китайски език думата **криза** се състои от два символа: единият значи опасност, а другият – шанс.*

Джон Ф. Кенеди.

Природата се стреми към равновесие и прави всичко възможно, за да уравновеси отделните си части. Да разгледаме, например, какво се случва при изригване на вулкан. Вътрешното налягане в недрата на земната кора нараства до

степен, когато външната обвивка на Земята повече не може да го уравновеси. Възниква състояние на дисбаланс на неживото ниво, което се възстановява по пътя на вулканичното избухване, след което налягането се стабилизира. Така действа природата, възстановявайки равновесието там, където се проявява разбалансираност.

Съгласно законите на физиката и химията, стремежът към равновесие е единствената причина за движенията на материята и обектите. Този стремеж води към постигане на изравняване на налягането, концентрацията на разтворите, температурата и другите параметри, в резултат на което наблюдаваме струпване на вода в низините, отделяне на топлина и студ, а също така много други явления. На научен език равновесното състояние се нарича «хомеостаза» – от гръцки думи *homoios* (подобен) и *stasis* (състояние). Към това състояние се стремят всичките тела, съществуващи в реалност.

Обаче, на Човешкото ниво постигането на равновесие е свързано с осъзнато участие. Оттук следва: докато не осъзнаваме, че egoистичното отношение към близния нанася ущърб на самите нас и на целия свят, от нас нищо не се очаква. Даже природата ни помага, сигнализира за създал се дисбаланс и така ни води към точката на глобалната криза в egoистичното ни развитие.

Целта на тази криза е да ни накара да осъзнаем, че сме поели по грешен път и е време да вземем правилен курс. Кризата не е наказание, тя е призвана да ни накара да се устремим към съвършенството. Въщност в света наказания като такива няма, ние не сме виновни в това, че сме създадени като egoисти. Но затова пък в нашия свят има средства, които да водят Човечеството към развитие.

Да не забравяме, че човек е създаден от материал, същността на който е желание за наслаждение, затова той не е способен да се движи, да има прогрес и да действа, ако не изпитва нужда и липса от нещо. Действаме, защото имаме неизпълнено, ненапълнено, желание, и се движим единствено в посока на неговото бъдеще напълване. Когато изпитваме

дефицит, когато сме недоволни и страдаме, тогава започваме да търсим решение на проблема. Такъв е моделът на нашето развитие и напредък. Немският философ Артур Шопенхауер го описва по следния начин: «На пръв поглед хората се стремят напред, обаче в действителност те са подбутвани отзад».

Кризата е разкриване на «недостатъците», които изначално и преднамерено са били заложени в Човешката природа, за да ни дадат възможност **сами** да ги «поправим» и така да преминем на по-високо ниво. В миналото преди стотици хиляди години, Човечеството е било неспособно да проумее причината за своите страдания. Обаче днес сме достатъчно зрели, следователно можем да разберем причината и да видим, че страданията ни устремяват към алtruизма, можем да получим свойството на любовта и отдаването, присъщи на самата природа. Тя вече може да «попита» нашия съвременник: «Реагираш ли правилно на това, което ти се случва?» Защото сега наред с поредното бедствие на човек му се дава осъзнаване за неговите причини.

Досега природата се е отнасяла към човека достатъчно просто: събуждала е в него едни или други желания и с тяхната помощ го е подтиквала към развитие. В резултат на това движението на човека се е характеризирало неизчерпаеми все нови и нови прояви в такива области като социалната среда, културата, образоването, науката и техниката. Изведнъж обаче се озоваваме в глуха улица и забавяме темпото на нашата производителност и креативност, за да анализираме себе си. Фактически в същия момент, в който сме се сдобили със способността да изучаваме своите желания, сме станали длъжни да го правим. Оттук нататък вече не е възможно да развиваме съзнанието си само в посока **как** по най-добрая начин да реализираме нашите желания. Дошло е време да помислим за желанията сами по себе си, да ги разгледаме отстрани и да кажем: «Аз съм човек. Имам си желания. **Какво** правя с тях и **заради какво?**» Всеки от нас

трябва да се погледне отстрани и да се опита да даде определение за себе си.

В действителност силата на природата е неизменна в своето самоотдаване. Природата оказва върху нас постоянен натиск с цел да уравновесим себе си с нея. Единственият фактор, който се променя и расте в съответствие със заложената в него програма, е скритият вътре в нас egoизъм. Именно растящото противоречие между него и силата на природата непрестанно усилива дисбаланса, който усещаме като натиск, дискомфорт, страдания и кризи. Размахът на тези негативни явления зависи от степента на създалото се неравновесие. Сега вече е ясно защо в миналото страданията и беспокойствата са били по-слаби и защо те растат от ден на ден.

Самите ние в съответствие със своя дисбаланс с природата, определяме размерите на страданието или на щастие, което ще изпитаме. С други думи, анти-интегрални части на интегралната система сме и в това се крие причината за нашите страдания, тук е коренът на всичките ни осложнения и кризи.

Когато направим връзка между всичките кризисни явления на индивидуално и на глобално ниво с фактора на системния дисбаланс, Човешкия egoизъм, ще можем да напреднем в решаването на проблема. Когато катализмите се съпровождат от разбиране на причината, която ги е предизвикала, когато в бедствията се проследява цел, това прави нашите действия ефикасни, изпълнени с енергия за движение напред. В такъв случай кризата вместо да е присъда, става по-прогресивен етап на Човешкото развитие, който отначало се явява като отричане на текущ етап. Ако променим отношението си и осъзнаването на това, което се случва с нас, ще видим, че ситуацията, която днес ни се струва кризисна, в действителност представлява безценна възможност за възход, за издигане.

ГЛАВА 5

Всичко се подчинява на природните закони

Средствата за постигането на целта не може да са правилни, ако самата цел е зададена погрешно.

Франсис Бейкън.¹

Целта на живота

Единната сила, действаща в природата и поддържаща нейното съществуване, е алtruистична. На нея се подчиняват всички компоненти от природата, които функционират подобно органите на едно тяло - в равновесие и хармония. Реализация на това условие прави възможно създаването на специфична форма на обединяване, която се нарича «живот». На всички нива, освен на Човешкото, съществува подобен съюз. Целта на човека би трябвало да се състои в това самостоятелно и осъзнато да изгради и той такъв съюз. Към това ни подканва природата. Обединяването се постига посредством алtruистично отношение към близния, проявява се в грижа за благото на другите и доставя на човека съвършена наслада. Човек се наслаждава от обединението си с близния, постига равновесие с общия закон на природата и се включва в природното съвършенство.

Ние сме единствените същества, чиито действия не са продиктувани от зачитането на другия нито от съдействие с него, затова ние не усещаме «живота». Вярно е, че според стандартното разбиране на думата, ние «живеем», обаче още ни предстои да осъзнаем, че терминът «живот» е изпълнен с нов и непознат смисъл.

¹ Франсис Бейкън, «Новият органон», част 1, LXXXI.

Пътят, водещ към осъществяване на нашата цел, включва в себе си дълъг етап на egoистично развитие, продължило хилядолетия. Натрупали сме достатъчно опит и ум, за да отхвърлим надеждите за щастлив изход от напъните на нашето самолюбие, и разбираме, че растежът на egoизма е залегнал в основата на всички проблеми. През следващия етап ни предстои да изясним, че сме части от единна система и е необходимо да се отнасяме към другите хора в съответствие със закона на алtruизма. Човечеството трябва да се обедини, подобно на органите в едно тяло.

Отначало ще го направим единствено с цел да премахнем натрупалите се проблеми. Като награда за усилията веднага ще усетим спадане на напрежението във всички области на живота, който ще се изпълни със смисъл и съдържание. Обаче още в самото начало ще видим, че възложената ни от природата мисия подразбира много повече от комфортно физическо съществуване. Защото ако природата имаше за цел само това, тогава алtruистичната програма за равновесие би била отпечатана в нас по същия начин както във всички останали създания.

В действителност сме надарени с egoистична природа единствено и само, за да осъзнаем сами гнилата природа на нашето самолюбие в сегашният му вид. То ни носи вреда, защото е противоположно на величествената същност на самата природа. Човекът съумява да осъзнае ценността и превъзходство на алtruистичното свойство, свойството на любовта и на отдаването към ближния, само докато търси равновесието **самостоятелно** на всички етапи в живота си .

Както вече знаем, всеки елемент на природата действа за благото на системата, в която се намира. Но под елемент на природата се разбира самоинстинктивно-балансираното състояние на материалното ниво, докато човекът се отличава от другите нива на природата с това, че е разумно същество. Той владее мисловната сила – най-мощния фактор на реалността. Мисловната способност превъзхожда категориите на неживото ниво, такива като силата на притегляне,

електростичната сила или силата на магнитното излъчване. Мисълта е по-висока от силата, предизвикваща растеж и развитие на растително ниво; тя е по-висока от силата, подбуждаща животните да се стремят към нужното и полезното и да избягват това, което им вреди. Мисълта се възнася дори над силата на egoистичното човешко желание.

На неживо, растително и животинско нива хармоничното сътношение на элемента спрямо системата се изразява в материална форма и не изиска поправяне от страна на природата. При човека основният предмет, който трябва да се поправи, са мислите му и отношението му към близния.

Егоизъм наричаме вътрешната съпротива срещу това да се обединим в едно цяло с другите хора. Алtruизъмът, обратно, представлява вътрешният стремеж на човека да излезе от себе си с цялото си сърце и да усети заобикалящите го части като свои. Съответно, за да създадем равновесие между нас и природния алtruистичен закон, трябва да поискаме да се наслаждаваме не от властта над близните, не от това, че ги използваме в своя полза, а от безкористното си отношение към тях, от обединяването си с тях като с равностойни части на единна система.

По настоящем търсим наслажденията в egoистичното отношение към близния, а трябва ги търсим в алtruистичното. Този процес, при който променяме вектора на отношението си, се нарича «поправяне на egoизма» или просто «поправяне», и отправната му точка е напълно нов стремеж - желанието да станеш алtruист.

За да изпълним поправянето, трябва да използваме силата на мисълта. Именно желанието ни да се наслаждаваме определя това, за което мислим и върху което разсъждаваме. В повечето случаи не се замисляме за негативните явления, които противоречат на желанията ни, например, за деня на смъртта си. Напротив, интересуваме се само от това, което желаем.

Желанието, естествено, поражда мисли – иначе казано, желанието поражда мисли за потенциалните начини да го

задоволим. От своя страна мисълта, освен да обслужва желанието, има особеност да го засилва. Когато имаме слабо влечење към нещо, започваме да мислим за него и благодарение на това желанието нараства. Колкото повече концентрираме мисълта си върху обекта на желанието, толкова повече то се засилва.

Така се създава затворен кръг, в който напрежението се засилва: увеличаващо се желание подхранва мисълта, а мисълта продължава да увеличава желанието. С помощта на този механизъм формираме достатъчно голямо желание, обрнато към това, което има важно значение в разъдъчното ни възприятие, макар и все още това желание да не е легнало на сърцето ни, заемайки достойно място измежду многобройните стремежи. По аналогия, и желанието за алtruистичната метаморфоза може да бъде засилено на същия принцип - ако му отредим централно място в нашия живот.

Естествено, възниква въпросът: как да умножим мислите за алtruистичното съединение с близните, ако това не ни вълнува чак толкова силно? Имаме други желания, по-привлекателни, по-реалистични, по-«апетитни» – към тях са устремени нашите мисли. Как да съживим и да задвижим тази верига: мисъл – желание – мисъл? За целта на човек му помага въздействието на обкръжението. Ако се научим да формираме подходящо обкръжение, тогава то ще стане за нас източник на нови желания и мисли, които ще засилят стремежа ни към придобиване на природното алtruистично свойство. С оглед на решаващото значение на заобикалящата среда в човешкото развитие, ще посветим на нея следващите две глави.

Какво да правим?

Трябва да се замислим за това, че е време да постигнем равновесие с природната сила, защото от това зависи нашето добро бъдеще. Необходимо е да фокусираме мислите си върху една обща система, обединяваща всичките хора, и да изработим съответното отношение към ближния.

Да се отнасяш към близния алtruистично означава да съсредоточиш своите намерения, мисли и грижи върху благото му. Насочвайки мислите си към близния, човек пожелава на всички хора да имат това, което им е необходимо. Обаче редом с това да се грижим за настъпното на близния трябва да концентрираме мисловната си сила върху неговата по-голяма осъзнатост. Нека всеки да усети, че е част от всички останали, част от цялото и да започне да се държи по съответния начин.

Това е преди всичко вътрешна, мисловна работа. Изключително важно е да се слееш с дадената идея, да не я изпускаш от главата си, защото това ще се случва често. Нужно е да се придава значимост на подобни мисли, защото от тях зависи щастието и благополучието ни, с тяхната помощ ще се избавим от всичките си проблеми. Отначало такава настройка ще ни се стори глупава, обаче точно тя ще обуслови доброто ни бъдеще.

Заедно с вътрешното алtruистично отношение към другите, ще имаме сили да извършваме реални алtruистични постъпки, а именно: да споделяме знанията си за целта на живота и за начина на неговата реализация. Ако предаваме на другите това осъзнаване, ако като резултат те се почувстват съпричастни към проблема да мислят и да напредват в търсенето на неговото решение, това означава, че предизвикваме положителни промени в единната система, части от която сме. В резултат на това, собственото ни осъзнаване също ще се повишава и веднага ще усетим позитивни промени в своя живот.

Един човек, поправящ своето отношение към близния, променя облика на цялото Човечество. Отношенията между индивида и Човечеството биха могли да се характеризират така: заедно с всички човек се намира в единна система, останалите абсолютно зависят от неговото управление, целият свят е в негови ръце. Така е конструирана реалността на всеки от нас.

За да разберем това, нека си представим куб, състоящ се от седем милиарда слоя – според броя на жителите на Земята.

Всеки слой представлява един човек и се управлява от него. Във всеки слой има седем милиарда клетки. Една от тях – това си «самият ти», а останалите символизират другите хора, които са включени в теб. Така природата е изградила единната система. Същността е в това, че всеки включва в себе си всички, и затова всички сме взаимосвързани един с друг.

С поправянето на отношението си дори към само една клетка от своя слой, подбуждаш към действие тази част от себе си, която заема тази клетка. Тогава друг претърпява положителна промяна, която го доближава до мига, в който той ще поиска да поправи своето отношение към близния. Но промяната докосва не само него, а и целия слой, състоящ се от всички останали клетки, в които той е включен, при това всяка от тях управлява своя слой от куба, така че пробуждането назрява и се разпространява навсякъде. Така един човек, поправящ отношението си към другия, стартира «автоматичен» процес от положителни промени в съзнанието на всички хора. Подобни взаимодействия между различни слоеве на куба насочват Човечеството към поправяне и към съвършенство.

Да не забравяме, че понастоящем Човечеството е противоположно на природния алtruизъм по свойства, така че дори най-малката крачка напред от страна на един човек доближава останалите по някакъв начин до равновесието с природата. По този начин неравновесието се намалява, а заедно с него и отрицателните явления в нашия живот. Макар че хората, които още не са поправили отношението си към близния, няма да усетят тази промяна, всеки, който се е поправил, ще я усети незабавно. При положение, че постоянно мислим и действаме, за да осъзнаем всеобхватната ни принадлежност към единна система, постепенно ще видим около себе си все по-добронамерен, по-дружелюбен и по-приветлив свят.

Силата на Човешката мисъл и нейното решаващо влияние върху действителността намират своето отражение в трудовете на много учени. Обаче не е лесно да се изгради тази

способност да усещаме мисълта като грандиозна и реална сила, да видждаме мощността на идеята, животоудвърждаващата и устойчива сила на мисълта. Ако успеем да направим това, ако извисим, усъвършенстваме и пречистим мислите си, ще се извиси, усъвършенства и пречисти и света, в който живеем.

Когато мисълта на човека става по-извисена, позволяйки му да поправи отношението си към близния, той придобива нови стремежи:

«**пари**» – човек попива желанията на близните и се грижи за тяхното задоволяване като майка, която се грижи за малките си деца и се наслаждава, когато те са здрави и нуждите им са задоволени;

«**почести**» – човек почита другия такъв, какъвто е, и се отнася към него като към партньор;

«**знания**» – човек желае да се учи от всеки с цел да разбере какво не достига на близния, да се сближи с него и по този начин да достигне равновесие с природата.

С тези нови стремежи, човек разбира и усеща висшата алtruистична първоначална идея за създаването на света, обгръщаща цялата реалност - замисъл на природата. По този начин се издигаме на по-висши нива на природата и доближаваме съвършенството.

Това е много по-лесно, отколкото ни се струва

Процесът на поправяне, при който променяме източника на наслажденията си – подменяйки egoизъм с алtruизъм, на пръв поглед ни се струва труден. Въпреки това действителността е доста различна от нашите представи. При повърхностен поглед такава програма изглежда нереалистична, надхвърляща възможностите на Човешката природа, но при по-дълбок поглед в същината на нещата, ще открием, че разликата между действията «заради себе си» и действията «заради другите» е изключително и само психологическа.

Терминът «психологическо» не значи, че даденото противоречие може да бъде елиминирано от психологи или психоаналитици, а говори за това, че проблемът се крие в отношението ни към начина да се наслаждаваме: свикнали сме да се наслаждаваме от egoистичното напълване на собственото ни ego и ни е трудно да променим възприятията си в обратна посока.

Струва ни се, че е по-лесно да живеем със своя egoизъм такъв, какъвто е, да не го поправяме и мързеливо да плуваме по течението на живота: «да става, каквото е писано». Обаче истинската картина се различава от измислената. Ние не осъзнаваме, че нашият egoизъм, който в очите ни се показва като подкрепящ ни водач към щастие, изобщо не сме ние. Самолюбието ни е нещо като чужд властител, загнездил се е в нас и тиранизиращ ни. Той е деспот, но сме свикнали да го смятаме за «свой» и смятаме, че той действа в нашите интереси.

В мига, в който признаем, че egoизмът ни е диктатор, който не пита, дали се нуждаем от неговата власт; в мига, в който го видим като върколак, който приема нашия вид и ни побърква, действа така, като че ли **ние** искаме нещо, а в действителност това го иска самия **той**; в мига, в който видим колко усилия и усърдие ни струва да изпълняваме неговите искания и каква мизерна награда получаваме за огромните си и безкрайни старания и мъки, – тогава ще се отнаsem към него (в сегашния му непоправен вид) като към най-жестокия и безпощаден властител.

След като сравнят приложените усилия и получените наслаждения, хората осъзнават, че страданията и мъченията, които са изпитали надминават многократно малкото удоволствие, което получават през съществуването си. Но трябва да признаем, че истината е скрита от нас. Самолюбието ни се маскира и се преструва, сякаш сме сляти с него. Всеки път ни кара да се стремим към egoистични наслади, а в действителност, същината ни е естествено, а не egoистично желание да се наслаждаваме. С други думи нашето «Аз» не е

нашият egoизъм и между тях не трябва да поставяме знак на равенство.

Щом като човек реши да получи свойството алтруизъм, за да се уравновеси с природната сила, той веднага усеща подкрепата от тази сила. Сега е време да отбележим огромната разлика между egoистичните и алтруистичните действия според критерия вложени усилия. След като човек придобие универсалното природно качество, алтруистичните действия няма да изискват от него никакви загуби на енергия, те ще се извършват с лекота и удобство, ще носят въодушевление, повдигане на духа и удовлетворение.

Така се получава, че алтруистичните действия не само не изискват енергия, но я генерират сами. Силата на алтруизма действа като слънце, което излъчва светлина, защото е неизтощим извор на енергията. В противовес на него стои egoистичната сила насочена към получаване, към себенапълване, която винаги е съпровождана от нужда и недостиг. Например, положителният и отрицателният полюси на батерията. Ако човек се идентифицира с положителната сила, той е пълен с енергия, има неограничени възможности и се превръща в «усиливащ източник», непрекъснато произвеждащ и излъчващ енергия.

Затова пред нас стои само психологически проблем: как да изключим egoистичните калкулации от главата си, които само на пръв поглед ни обещават благо, и да преминем към алтруистични сметки. Това ще осигури на нашето желание за наслаждения незабавно и безгранично удоволствие, защото истинското и съвършено блаженство при алтруистично обединяване с околните е “включено в сметката”.

Дългият път и краткият път

Целта на живота е в крайна сметка човекът да развие в себе си алтруистични свойства. Природен закон ни подбутва към развитие, за което използваме собствения си egoизъм. Задачата на природата е да осъзнаем **какво** представлява исканото поправяне: да се напълним, водени от разбиране, от

самостоятелно включване в процеса, който ще промени отношението ни към ближния. Затова всеки от нас има избор между **двета пътя**:

Да ускорим процеса на развитие: изследвайки egoизма си като вредно и противоположно на природния алtruизъм свойство и изучавайки методиката на неговото поправяне.

Да чакаме пасивно, докато бедствия, сътресения, терзания, резултат от дисбаланса, не ни задължат да търсим тази методика.

Бягството от страдания ще ни доведе до поправянето на egoизма абсолютно гарантирано, обаче ни е дадена възможност сами да изберем пътя на своето развитие, благодарение на което ще можем да го разбираме и да го контролираме. По този път бързо и комфортно ще стигнем до равновесие с общия закон на природата, законът на алtruизма, любовта и отдаването. Тези два пътя на развитие са единствено възможни за нас и се наричат съответно: «пътят на поправяне» и «пътят на страданията».

Няма никакви съмнения в това, че природата ще «надделее, ще победи». Дали искаме или не, накрая ще се подчиним на нейните закони. Въпросът е в това какъв начин ще изберем. Ако предпочетем самостоятелно да вървим към равновесието, преди страданията да ни принудят да направим това, толкова по-добре. Ако ли не, тогава страданията ще ни бутат, ще ни стимулират с техните си стимули. Любопитно е, че на латински думата «стимул» (*stimulus*) буквально означава островърха пръчица за подкарване на животни.

Оставаме с впечатлението, че ако искаме да достигнем равновесие с природата, най-доброто съществуващо в реалността състояние, преди това трябва да ни се случи най-лошото, да сме най-неравновесни на природата. Нашето възприятие се базира на контраста: светлина и тъма, бяло и черно, сладко и горчиво и т.н. И все пак, за да изпитаме някакво ужасно състояние съществуват два начина: да се озовем в него наистина или да си го представим мисловно.

Надарени сме с чувство и разсъдък, за да го направим. По силите ни е мисловно да си представим зловещото значение на абсолютния дисбаланс между нас и природата, не е нужно да опитваме този кошмар на собствения си гръб. Мъдър е този, който в самото начало вижда цялото и краят. Ако достатъчно живописно си представим най-лошото състояние, преди да се озовем в него наистина, то такава картина може да ни послужи като стимул, предварително отблъскващ от потенциалното зло и устремяващ към бъдещето добро. Така ще избегнем колосални страдания и ще ускорим темпото на развитието си. Всеобщо знание за причините на кризите и за пътищата на тяхното преодоляване е призовано да ускори напредъка на Човечеството в посоката на поправянето.

Смяната на отношението към близния уравновесява цялата природа

Не е трудно да разберем, че смяната на отношението към близния ще реши проблема на социално ниво. С други думи повече няма да има войни, ще се прекрати терорът и насилието, ще се подобри настроението и т.н. Обаче сегашната криза се разгръща също така и на другите нива на природата: неживо, растително и животинско. Какво да правим с тях? На пръв поглед изглежда, че за да се поправи екологичната ситуация със земята, водата, въздуха, флората и фауната е необходимо да полагаме грижи и непосредствено да ги спасяваме. Именно на фона на това, фактът, че методиката на поправяне на човешката природа се съсредоточава само върху Човешките взаимоотношения, изглежда учудващ. Възможно ли е само да поправим egoистичните си отношения с другите хора, а това да окаже влияние на състоянието на другите нива, да ни избави от заплахата от екологични катастрофи и от изчерпване на жизнено важните природни ресурси?

Трябва да знаем, че се намираме под въздействието на единна алtruистична природна сила. Тя е неделима и само в представата ни се дели на различни нива: неживо, растително, животинско и Човешко. Става дума за различни равнища на

отдаване спрямо нас. На неживото ниво тази сила въздейства върху нас, например, чрез почвата; на растителното – с помощта на земната флора; на животинското – чрез представителите на фауната и усещанията на нашето тяло; на Човешкото – чрез хората в обществото. Но това е една и съща сила. Както ще бъде показано по-долу, сетивните ни органи разбиват нейното възприятие на всевъзможни части и нива.

Най-високото стъпало на равновесието с природната алtruистична сила е сливането с нея в една мисъл, едно желание, едно намерение – хармонията на Човешкото ниво. Ако обичаме тези, които ни заобикалят, ако Човечеството е слято в единно братство, ако хора са обединени един с друг като части на едно тяло, значи между нас и тази сила се създава равновесие от най-високия порядък, което обхваща и всички останали по-ниски стъпала от реалността. Като следствие, се прекратяват отрицателните прояви на дисбаланса, намиращи израз в страдания и недоимъци на неживо, растително и животинско нива, а също така в Човешкия социум.

От друга страна, ако човек търси хармония само със силата на природата на някое от нивата, които се намират по-ниско от Човешкото, ако той поправя своето отношение към обектите от неживия, растителен и животински светове, пренебрегвайки останалите стъпала на възприятието, той ще продължава да усеща предишния дисбаланс. Да речем човек с обич се грижи за неживото ниво, предпазвайки от ерозия почвата, озоновия слой от унищожаване и т.н., като създава равновесие в неживата природа, но растителното, животинското и Човешко нива все още ще си остават небалансиранi. В такъв случай положителните промени от страната на природната сила ще имат незначителен «местен, локален» характер. Ако човек проявява обичта си към природата на растителното ниво, това леко ще подобри равновесието му с нея и ще внесе допълнителен комфорт в неговия живот. Точно така балансът на животинското ниво би направил живота ни малко по-добър.

Обаче всичките тези промени са нищожни в сравнение с това, към което води равновесието на Човешкото стъпало, към което се отнасяме. Ние трябва да уравновесим Човешко ниво, което е най-високо. Дори ако не се съгласим с това и с все сили уравновесяваме отношението си само към неживото, растителното и животинското нива, няма да можем съществено да подобрим ситуацията, тъй като подобни усилия няма да съвпадат с намерението на природата спрямо нас. Ще заприличаме на човек, отнасящ се към живота като малко дете, пренебрегвайки многообразните таланти, с които е надарено. От сама себе си се разбира, че такова поведение не променя един обикновен факт: природата се отнася към човека в съответствие с потенциала му за развитие, който тя е заложила в него, дори ако човекът не реализира своите природни дарби и възможности.

Силата на природата се стреми към глобалното равновесие, което ще бъде постигнато само тогава, когато отношението на човека към близния стане алtruистично. Затова законът за равновесие, който задвижва всичките процеси в реалността, ни подтиква да достигнем баланса именно на Човешкото стъпало и не ни позволява да водим комфортно и сигурно съществуваве, докато се стремим да внасяме стабилност само на по-ниските нива. Това означава, че докато не създадем алtruистично обединение между хората, цялостното въздействие на природната сила ще усещаме както преди - в отрицателното й проявление. То ще продължава да се дели в нашето възприятие на различни нива от реалността с характерните за тях сложности и проблеми. В резултат, когато се опитаме да се справим с някакъв определен проблем, например, с екологичен, – от всички страни ще ни засипват ред други непредвидени усложнения, нарастващи прогресивно.

Не можем да си позволим да решаваме задачите само на по-ниските нива, като бягаме от истинския проблем, от необходимостта да поправим egoистичните взаимоотношения между хората. Защото именно от това зависи състоянието на

цялата природа. За да подобрим качествено положението си, трябва да действаме именно в това направление.

Фактически, ние сме единствените същества в природата, на които тя е дала възможност за свободен избор, за да го използваме в сферата на поправяне на Човешките взаимоотношения. Общото равновесие на останалите природни нива зависи от това да реализираме нашия избор на най-високото ниво. Всичко, което се случва в света зависи само от човека. Всичко съществува и се осъществява само заради човека: той да създаде правилно обединяване с ближния и да получи природното алtruистично качество. Така ще се решат всичките световни проблеми и природата ще има поправен вид, ще разкрие на човека хармонията и съвършенството.

Само една малка част ще си остане непоправена, но от нейното допълване зависи съвършенството на цялото творение. Тази малка част – това е Човешката душа, нейния нереализиран засега потенциал. И тази част е предоставена на човешката воля - човекът да я поправи сам и с това да допълни равновесието си с природата.

Природните закони се разкриват в процеса на изучаване на всеобщата система и сочат пътя към решаване на всичките проблеми на битието. Действието на много от тях е невъзможно да се демонстрира и да се докаже нагледно. В състояние сме логично и убедително да ги тълкуваме, но само това. Затова като чуе подробни и аргументирани обяснения, човек сам трябва да реши дали ще ги приеме или не.

Такива условия не са случайни. Природата има интерес в това да съхрани нашата самостоятелност и способност доброволно, самостоятелно да изберем пътя си за поправяне. Нейната последователност ни помага да разкриваме в какво именно се отклоняваме от природните закони и до какви негативни въздействия води такова отклоняване. Ако виждаме ситуацията като ясни, точни и еднозначни факти, бихме се лишили от възможност за свободен избор, който е единственото средство за реализация на неподражаемия

потенциал, свойствен само на Човешкото стъпало. В такъв случай, бихме се спуснали на животинско ниво, напълно управляемо от заложената в него програма. Природата е скрила зад «завесата» истината от човека, за да му даде възможност самостоятелно да допълни това, което не му достига, а на фона на картината, която възприемаме, да формираме вътре в себе си цялостно пълно Човешко ниво. Като използваме правилно своята способност за свободен избор, ще постигнем успех.

ГЛАВА 6

Пътят към свободата

Всеки от нас възприема себе си като индивид, отделна личност, самостоятелна в своите действия. Човечеството винаги е водело войни, за да постигне свободата на личността под една или друга форма. Прави впечатление, че понятието «свобода» засяга и другите създания - виждаме как страдат животните в неволя. Едно свидетелство за това, че природата не е съгласна с поробването на каквото и да е живо същество.

Заедно с това остава неясно какво включва в себе си самото понятие «свобода». Колкото повече се вглеждаме в него, толкова по-неточно става самото то. Когато искаме свобода за всяка личност, предполагаме, че човек има необходими познания за това **какво** представлява свободата и **какво значи** да се стремиш към нея. Отначало трябва принципно да се провери дали индивидът е способен да действа според свободното желание?

Жivotът е една непрекъсната борба за най-добрата формула на съществуване. Но дали някой от нас си е задавал въпроса: кое ни е подвластно, а кое – не е? Дали в повечето случаи жребият няма да се окаже “хвърлен” докато ние продължаваме да действаме така, като че ли потокът от събития зависи от нас?

Понятието «свобода» е подобно на закона на природата по това, че е валиден за целия свят, затова и всеки се стреми към свободата. Обаче природата не ни е информирала къде имаме наистина свобода на действията и на избора си, а къде тя е създала само илюзия за свобода, докато в действителност свобода няма.

В това отношение природата ни е хвърлила в абсолютна безпомощност и неопределеност. Постоянно се разочароваме от своята неспособност да променим нещо както вчера в себе си, така и в живота изобщо. Така природата ни предлага да спрем безспирното преследване за придобивки и да отделим време на най-съществения въпрос: на кое действително сме

способни да влияем. Като се запознаем с вътрешните и външните фактори, които ни формират като хора отвсякъде, ще можем да разберем коя е областта, в която природа ни позволява да властваме над собствената си съдба.

Наслаждение и страдание

Наслаждение и страдание – двойката, която управлява живота ни. Нашата природа – желанието за наслаждения – ни принуждава да действаме съгласно изначално зададен поведенчески шаблон: да получим максимално удоволствие при минимални усилия. Винаги и навсякъде човек избира наслада и бяга от страданието. По това не се различаваме от животноито.

Същевременно, психолозите твърдят, че е възможно индивидуалната система от приоритети да претърпи промяна, вследствие целенасочено обучение, така че човекът да извърши пресмятанията и оценките си, отчитайки бъдещата изгода. Ако предимствата, които обещава бъдещето, бъдат убедително описани, човек ще се склони да изтърпи трудности в настоящия момент за сметка на обещаните предстоящи печалби. Например, готови сме да прилагаме усърдие в обучението, за да се сдобием с професия, която след време ще ни осигури високо заплащане или авторитет. Всичко зависи от сметките, които си правим с оглед очакваната «изгода». Човекът изважда приложените усилия от предполагаемото наслаждение и ако остатъкът се окаже положителен, значи действието ще бъде предприето. В това няма нищо освен пресмятане на цената, която ще трябва да платим за бъдещата печалба. Така сме създадени.

В този аспект човекът се различава от животното само по способността си да хвърли поглед към потенциалната цел, и да се съгласи с определен дискомфорт, трудности или страдания в името на предстоящото възнаграждение. След като изучим човешкото поведение, ще видим, че всичките ни действия се съпровождат от такъв тип сметки. Ние просто ги повтаряме безсъзнателно през целия си живот.

Егоистичното желание ни кара да избягваме страданията и винаги да предпочитаме пред тях наслажденията. Те веднага изплуват в нашето въображение, но често не сме способни да изберем какви точно да бъдат. Оказва се, че решението за това от какво се наслаждаваме не зависи от нашия свободен избор дори частично. Всеки човек живее в общество с определена култура и със свои закони. Тези фактори определят поведението на индивида, те също така изграждат отношението към всичките области на живота във всеки човек.

В действителност, не избираме нищо: нито начина си на живот, нито сферата на интересите си, нито как да запълваме свободното си време, нито храната, която консумираме, нито модата, която следваме. Всичко това се «одобрява за изпълнение» от волята и вкусовете на заобикалящото ни общество – при това, не от най-добрата и отбрана му част, а от мнозинството. Фактически сме скованы от правила на благоприлиchie и от рамките на обществения ред, които са се превърнали в закони на поведението ни.

Стремежът да измолим и да спечелим уважението на обществото мотивират всичките ни действия. Дори когато искаме да се откроим, да извършим нещо необикновенно, да се сдобием с това, което никой освен нас няма или изобщо да се откажем да принадлежим към какъвто и да било колектив и да живеем в усамотение – всичко това правим само, за да измолим вниманието на обществото. «Какво ще кажат за мене? Какво ще помислят?», – мисли от този род доминират съзнанието ни, въпреки че сме склонни да отричаме и да скриваме това, защото подобно признание болезнено би наразило нашето «Аз».

Къде се намира изборът?

От горе изказаното естествено възниква въпросът: тогава къде се намира свободата на избор, ако изобщо съществува? Преди да отговорим, трябва да изясним от какво се състои нашата същина и да разберем от какви елементи сме

съставени. Във всеки обект, в това число и в човека, присъстват четири детерминиращи фактора:

Вътрешната същност – първичният материал.

Първичният материал представлява вътрешната същност на всеки обект. Променлива по своята форма, тя постоянно остава една и съща. Например, зърното се разлага в земята и външната му форма изчезва, като заедно с това от вътрешната му същина се ражда ново растение. Първичният фактор е нашата същина, основа, генетичният код, който е заложен в нас първоначално, не ни е по силите да повлияем на него.

Свойствата, които не се поддават на промени.

Законите, управляващи същината ни, са вечни и неизменни, от тях произлизат такива свойства на обекта, които не се поддават на промени. Например, от житното зърно никога няма да порасне никаква друга култура, освен жито. То може да породи единствено формата, която е изгубило при разпадането си. Законите от този тип и произтичащите от тях свойства са зададени от природата първоначално. Всяко зърно, всяко животно и всеки човек включва в себе си законите, които управляват неговата същност. Това е вторият елемент, от който сме съставени, и на него също не сме способни да влияем.

Свойствата, които се поддават на промени чрез въздействията на средата.

Зърнен сорт не се мени, но външната му форма варира в зависимост от заобикалящата среда. Под въздействието на външните фактори обивката на същността се трансформира съгласно твърди закони и изтърпява качествени промени. Влиянието на заобикалящата среда допринася за това, че към същината се присъединяват допълнителните фактори, придаващи ѝ ново качество. За зърното такава роля изиграват слънцето, почвата, торовете, влажността, количеството валежи

и т.н. Те обуславят растежа, а също така количеството и качеството на издънките. Външна среда на човека е съставена от родителите му, възпитателите, учителите, приятелите, колегите, книгите, които чете, средствата за масова информация и т.н. Третият фактор обхваща законите, съгласно които средата въздейства върху човека и трансформира тези негови свойства, които се подчиняват на промени.

Промените в заобикалящата среда.

Средата, оказваща влияние на растежа на житото, също е подчинена на въздействието на външните фактори. Тези фактори могат да варират по драматичен начин: например, сула или наводнение могат да унищожат цялата реколта. За човека четвъртият фактор са промените в самата заобикаляща среда, които променят нейното въздействие върху свойствата и подлежат на промяна.

Тези четири фактора определят общото състояние на всеки обект. От тях зависи характерът ни, начинът ни на мислене, изводите, до които стигаме, дори желанията и действията ни:

- човек **не може** да промени корена си, генетичния си код, тоест, своята същност;
- човек **не може** да промени законите, които управляват неговата същност като такава;
- човек **не може** да промени тези закони, според които външните фактори въздействат на неговото развитие;
- средата, която човекът обитава и от която напълно зависи, той **може** да смени с друга, по-благоприятна за реализацията на жизнената си цел.

С други думи, нямаме власт да влияем директно върху себе си, защото не определяме собствената си същност и законите, управляващи я. Не можем да променим законите, според които средата въздейства върху нас. Въпреки всичко, можем да оказваме влияние на живота си и на съдбата си като подобряваме заобикалящата си среда. Единственият свободен избор е изборът на правилно обкръжение. Ако предизвикаме

промяна на външните условия и подобрим своето обкръжение, ще поправим влиянието на средата върху нашите свойства, които се подчиняват на промени. По този начин ние вече определяме бъдещето си.

За разлика от останалите нива в природата, човекът има възможност осъзнато да си направи сметка и да избере такова обкръжение, което да определя правилно неговите желания, мисли и действия. Затова процесът на развитието се основава на взаимоотношенията на индивида със заобикалящата го среда. Ако обкръжението ни създава обстановка, подходяща за развитие, то с неговата помощ ще можем да постигнем забележителни резултати.

ГЛАВА 7

Реализация на свободния избор

След като обобщихме четирите фактора, формиращи човека, ще разкрием източниците, които ни управляват. Те са два: вродени свойства и придобити свойства, които получаваме наподобявайки обкръжението си.

Интересно е, че традиционата наука е достигнала до аналогични изводи. През 90-те години започна да се формира нова изследователска област – поведенческа генетика. Тази дисциплина търси връзка между гените и познавателните поведенчески качества на личността: от гняв, авантюризъм, стеснителност или насилие до половото влечење. Гените определят примерно 50% от свойствата на характера, докато останалото зависи от обкръжението.

Тъй като не сме способни да променяме вродените си свойства, тоест вътрешните данни, трябва да се обърнем към външните параметри - към своето обкръжение. Единственото, което можем да направим в стремежа да реализираме целта на живота си, е да изберем добро обкръжение, което ще ни подтиква напред. Затова този, който в живота си полага усилия да избира най-доброто обкръжение, получава от него правилни мисли и желания.

Докато човек влага силите си да избере и да създаде среда, необходима за правилно си развитие, той има шанс да реализира заложения в него потенциал. За разбиране и внедряване на този принцип в живота се изисква високо ниво на осъзнатост. Днес много от нас, очевидно, вече са го постигнали.

Ако искаме да променим egoистичното си отношение към близния с алtruистично, трябва да развием желанието да се грижим за близния и да се обединим с него, което да надвишава по сила всички останали egoистични мисли. Това ще стане възможно само тогава, когато алтуризмът получи най-високата ценност в системата на приоритетите ни.

Създадени сме като обществени и egoистични същества. Нищо не е така важно за човека както мнението на околните. Фактически, целта на нашия живот се състои в това да спечелим добра оценка и уважение от обществото. Неволно се подчиняваме на абсолютната власт на общественото мнение и сме готови да дадем последните сили, за да имаме уважение, почит и слава. Ето защо обществото може да налага на членовете си различни ценности и поведенчески форми, дори и най-абстрактните.

Обществото изгражда в нас критерии за самоуважение. Дори когато сме сами, продължаваме да действаме съобразно обществено приетите норми. Казано по друг начин, заради самоуважението си ние ще извършим постъпка, която се цени от обществото, дори ако никой никога няма да научи за нея.

За да започнем да формираме ново желание, насочено към грижа за благото на ближния и към обединяването на всички като части от единна система, трябва да се намираме в общество, което има подобни стремежи. Ако алtruизъмът се цени високо в очите на околните, по естествен начин всеки от нас ще се чувства длъжен да следва алtruистичните закони и да ги включи в системата на личните си приоритети.

В идеално състояние обкръжението трябва да настройва човека по следващия начин: «Трябва да се отнасяш добре към ближния си, към единната система, част от която си ти, за да достигнем равновесието с природата всичките ние». Когато стремежът към алtruизма стане отчетлив и забележим в заобикалящото ни общество, ние също ще бъдем обзети от него. Ако навсякъде се сблъскваме с подсещания, знаци за важността на алtruизма и с респект към него, отношението ни към ближния ще се промени. Ще започнем все повече да мислим за това, постепенно ще нарастне желанието ни да се превърнем в здрави части на единно тяло.

Нямаме способност да променим себе си директно, обаче можем да подобрим обкръжението си. Това, безусловно, сме в състояние да направим. Когато се промени въздействието на обкръжението върху нас, ще се променим и

ние самите. Защото средата е лост, издигащ ни на по-високо стъпало. Затова и първата крачка, достъпна за всеки, се състои в това, да се замисли и да изясни каква среда най-много му подхожда по критерия “движение в посока целта на съществуването”.

Както вече беше казано, силата на мисълта е най-могъщата сила в природа. Ако се устремим към по-добро обкръжение, вътрешното ни желание ще ни срећне със съответните хора, организации, инструктори и книги – с други думи, с такова обкръжение, в което ще можем грамотно да се развиваме. Според степента на нашето съсредоточаване върху идеята да изберем по-доброто обкръжение и да я реализираме, пред нас ще се разгръщат все по-нови възможности за нейното въплъщение.

Ако заобикалящото ни общество се състои от хора, които също се стремят към равновесие с природата, ще можем да изградим особени отношения с тях, да бъдем подкрепяни и укрепвани от техния пример. Хората ще разберат, че искаме да се отнасяме към тях с обич и ще ни предоставят възможност да се научим на това. Всеки ще обучава останалите как да бъде подобен на силата на природата. Всеки ще усети колко е хубаво да се намираш в прегръдките на любовта. Този, който е подобен на алtruистичната сила на природата, не усеща върху себе си натиска на враждебните сили, и затова в подобно обкръжение ще намерим защита, сигурност, щастие и свобода от тревоги. Природата се стреми цялото Човечество да достигне точно такъв живот.

Подражание на природата

Грижите за благото на близния, стремежът за обединяването с него подобно на органите на едно тяло, а също така усилията, насочени към това обществото да осъзнае важността на подобно единство, ще създадат фундамент, върху който Човечеството ще построи живот, подобен в свойствата си на природното свойство на обичта и взаимоотдаването. Разбира се, засега става дума не за дълбока

вътрешна промяна на свойствата на нашия egoизъм, а за първи етап, в процеса на който ще моделираме взаимоотношенията си само външно, наподобявайки отношенията, които съществуват в природа, така както правят децата, които наподобяват баща си. Детето също не разбира напълно с какво се занимава бащат и все пак се старае да заприлича на него, имитира го, иска да бъде като него. С малкото си чукче-играчка момченцето подражава на действията на баща си, който кове пирони. Като резултат, момчето се развива: то не само копира движенията на бащата, но постепенно се сдобива и с неговия ум. Ето че и ние трябва да правим опити да подражаваме на природното свойство на обичта и отдаването. Тази имитация се равнява на изкачването на по-високото стъпало, което трябва да достигнем, и където трябва не само да изпълняваме външни действия, но и с вътрешната си същност да постигнем това подобие с природата.

Грижата за благото на близкия може да бъде мотивирана с два основни аргумента:

- желанието да заслужим почит и уважение от обществото;
- истинско вътрешно осъзнаване на превъзходството на свойството на обичта и отдаването пред самоцелното самонаслаждаване.

Да копираме природата, както малко дете неосъзнато копира баща си, това означава да се грижим за благото на близкия според първата формулировка. Подобна имитация е залегнала в основата на механизма на развитието и растежа. Да се развиваме, прескачайки този етап, е невъзможно.

Отначало ще се грижим за близкия, за да се насладим на уважението на обществото, обаче, постепенно ще забележим, без връзка с общественото признание, че алtruистичното отношение към близкия само по себе си представлява особено възвишено свойство. Ще разкрием, че алtruистичното поведение е извор на съвършено безгранично наслаждение; то ще се появи благодарение на това, че реално

ще започнем да усещаме силата на самата природа, съвършена и безгранична.

С други думи, количественото натрупване на положените усилия да се доближим до съвършенството, ще пренастроят вътрешното ни усещане за самата природа. Ще усетим, че в нея е заложено това съвършенство. Осъзнаването на този факт ще осъществи в нас вътрешни трансформации: лека-полека ще оценим издигнатостта и благородството на свойството на любовта и отдаването в сравнение с нашето първоначално свойство - самонаслаждаване. След това, съвсем естественно, ние ще пожелаем да заприличаме на природата и да достигнем по-високото стъпало от това, на което сме били създадени. Когато стъпим на това стъпало, ще се влеем в природната хармония и съвършенство, към което естественият закон на развитието води Човешкия род.

Новата тенденция

Със самото действие, което човек прави, за да постигне равновесие с природата, той предизвика намаляване на натиска от страна на външните сили, които са го е принудили да започне промяната. Като следствие броят на отрицателните явления в живота му намалява. Самата сила на природа не се променя, променя се самият човек. Все пак резултатите от тези промени създават в него усещане, че природата е започнала да въздейства на него различно. Собственото му устройство кара човека да чувства, че се мени външният свят, а не той самият. Така мозъкът реагира на информацията за реалността, тази информация му се предоставя от сетивните органи, на които ще посветим главата «Светът на съвършенството и вечността». В действителност, природната сила е статична в своето постоянство. Ако човекът е стопроцентово подобен на нея, той усеща съвършенството; ако ѝ е напълно противоположен, тогава ще чувства стопроцентов контраст с природната сила. А между двете крайни състояния той изминава междинни етапи.

Засега сме абсолютно различни с алtruистичната сила на природата, тъй като нашият egoизъм още не е достигнал максималната си степен на развитие. Тоест негативните явления в живота ни не са стигнали граничното ниво. Между другото, точно затова някои хора все още не усещат глобалната криза, в която се намират те и обществото. Те не смятат текущото положение за лошо. Така или иначе с всеки изминал ден в нас ще се проявява все по-голям egoизъм, ще се изостря противоположността на Човечеството и природата. За да избегнем свързаните с това страдания, необходимо е предварително да стъпим на път, водещ към свойството алtruизъм. Единствено този подход ще промени посоката на развитието ни.

Веднага щом започнем да правим усилия в тази насока, ще усетим положителната реакция във всичките сфери на съществуването. За да илюстрираме казаното, си представете дете, което се държи много лошо. Бащата го възпитава, като му чете нравоучение и по най-различни начини го убеждава да се промени. Най-накрая, те стигат до съгласие, че от определен момент нататък детето ще разгърне нова страница в живота си и ще започне да се държи добре. Да предположим, че още на следващия ден той успее да подобри поведението си дори незначително. Но с това ще усети благоприятното отношение на бащата. Както бащата, така и природата оценява, измерва и преценява всичко според относителната промяна спрямо предното състояние. Това наричаме нова тенденция, защото е посока в ново направление спрямо предишното поведение.

Когато все повече хора започнат да се грижат за създаване на поправени взаимоотношения, защото ще смятат това за решаващ фактор в своя живот, тогава тяхната обща грижа ще формира общественото мнение и ще влияе на цялото останало Човечество. Благодарение на всеобща вътрешна взаимна свързаност всеки човек, дори “от най-затъненото ъгълче на света”, ще почувства, че е обвързан с другите хора и зависи от тях, а те – от него. Тогава всеки ще осъзнае тази взаимна зависимост.

Промените в един обект се предават на другите обекти – това доказват изследвания от най-различни научни области и главно, от квантовата механика. Експериментите са показвали, че някои елементарни частици «знаят» за това какво се случва с другите частици, и могат мигновено да предават информация независимо от разстоянията. Днес физиците знаят, че между квантовите частици съществува постоянна взаимовръзка, въпреки че те са разделени от пространство и време. Всеки квант е свързан с друг квант. Това явление обхваща както микроскопичните, така и най-глобалните структури в света.

Съвременните научни търсения потвърждават и факта, че всичко е заложено в гените на човека и във влиянието на окръжението върху него. Това ни помага да се събудим и да се откажем от илюзорните си минали представи за това, че ние сами ръководим собствените си действия, контролираме ситуацията, лично проверяваме и имаме възможност да вземаме решения. Но все пак, днес ни се предоставя възможност да имаме истинска свобода. По силите ни е да се освободим от робството на egoизма и да получим алtruистичното свойство, като създадем такова окръжение, което ще ни помогне да имитираме действията на природата, по примера на дете, което се учи от примера на възрастния.

Водещите изследователи винаги са предричали, че човек, трупайки опит, рано или късно ще разкрие каква невероятна мъдрост се крие в природата. Всичките ни открития се свеждат до осъзнаване на факта, че ние представяваме само следствие на великата мъдрост, пронизваща цялата реалност, и я разкриваме тогава, когато «узряваме» и получаваме способност да я възприемаме. Ето какви свидетелства са ни оставили за това най-великите умове на Човечеството:

«Религията ми се състои в смирената възхита пред безграничния висш дух, проявяващ се в най-малките детайли, които сме способни да забележим със своя крехък и слаб ум. Именно тази дълбока емоционална сигурност в присъствието

на висша разумна сила, разкриваща се в непостижима вселена, формира моята представа за Бог».

*Алберт Айнщайн.*¹

«Струва ми се, че съм дете, което играе на морския бряг и се развлича, като от време от време намира камъчета едно от друго по-гладки или мидички, една от друга по-пъстри, докато великият океан на истината се разпростира пред него неизследван».

*Сър Исак Нютон.*²

1 Публикация от вестник „Ню Йорк таймс” («New York Times») 19-ти април 1955г.
2 Memoirs of the Life, Writings and Discoveries of Sir Isaac Newton (1855) by Sir David Brewster (Volume II. Ch. 27). Спомени за живота, Трудове и открития на сър Исак Нютон (1855). Автор: сър Дейвид Брюстер (том II, гл. 27).

ГЛАВА 8

Готовност за реализация на целта на живота

Развитието на поколенията

На този етап Човешкото общество е egoистично, обаче в него има достатъчно предпоставки, позволяващи му да премине към алtruистични взаимоотношения. Целият предишен път на Човешкото развитие досега беше предвиден, само за да ни подготви за реализацията на жизнената цел, която сме призовани да осъществим в това поколение.

Целият процес, включващ развитието и смяната на поколенията, се свежда до това, че определено количество души е задействано в кръговрата на телата. Душите отново и отново във всяко ново поколение се материализират в нови тела. Затова целият Човешки род от неговото начало и до неговия край може да бъде представен като едно поколение, чийто живот ще продължава дотогава, докато то напълно се развие и премине на духовното ниво на съществуване.

От поколение в поколение в течение на няколко хилядолетия са се натрупвали вътрешните ни способности, катализаторите на развитието. В резултат на този процес Човешкото ниво, тоест хората трябва да се издигнат на новото стъпало, което за улеснение ще наречем «поправено».

За да разберем същността на развитието на поколенията, нека да сравним вътрешните си фактори с информационните единици. Те присъстват във всеки обект на реалността и съдържат вътрешните данни на материала. Фактически живеем в пространство с гигантски обем информация за всички елементи. Това информационно поле, в което съществуваме, се нарича «първичната мисъл на природата». Всяка промяна на който и да е детайл: било то усилието за съхраняване на текущото състояние или за прехода в друго, били те силите, въздействащи на

компонентите на реалността или силите, които тя прилага към другите, вътрешните и външните трансформации и т.н. – всичко това са изменения на информационното поле.

Във всяко поколение хората търсят алгоритъм за балансирано съществуване и благополучен живот – формулата, която природата не е споделила с нас. Самият процес на тези търсения добавя нови данни в информационните единици и ги прави все по-многострани. Данните и постиженията на всяко поколение в опитите им «да заживеят добре», да се запознаят с околната среда и с обкъръжението, се превръщат в естествени склонности за следващото поколение. Опитът, натрупан в предишно поколение, се превръща в основен извор на вътрешна мъдрост за следващото - то става по-развито, отколкото предишното. Известно е, че синовете винаги по-лесно усвояват иновациите, отколкото бащите, които са ги внедрили. В нашите дни децата естествено и непринудено намират общ език с мобилните устройства, панелите за дистанционно управление, компютрите, и превъзхождат своите родители в овладяването и използването на новите технологии.

От поколение в поколение Човечеството се сдобива с жизнена мъдрост и се развива. Сега можем да го сравним с един човек, натрупал хилядолетен опит. Умът на индивида е подобен на огледало, в което се отразяват картините на полезните и вредните постъпки. Човекът избира добрите и полезните и отхвърля тези, които биха му причинили вреда. Те се запечатват в неговия мозък като в огледало, отразяващо опита му, след това човек идентифицира положителните постъпки и отклонява отрицателните, докато не става зрял и помъдрял. Същото е валидно и за Човечеството като цяло. То има колективен разум и памет, в които се отпечатват всички предишни постъпки: и добрите, и лошите, които някъде някога са били извършвани от някого.

Развитието на информационните единици ни е довело до такова ниво на осъзнаване, на което вече усещаме цялата си противоположност на природната сила. Сега вече сме

способни да разбираме причините на това и да виждаме целта, която трябва да осъществим.

Новият вътрешен информационен обем и умората и отегчението, които мнозина усещат на фона на ежедневната рутина, не са случайни неща. Те са породени от събудило се в нас желание да изкачим новото стъпало на битието, да преминем на «поправеното» ниво. Такъв е следващият етап на развитието на поколенията – това е период, позволяващ осъзнато движение към реализацията на жизнената ни цел.

Отношение към алtruизма в общество

Изграждането на алtruистичното общество без съмнение ще получи широка подкрепа, защото всеки от нас смята себе си за добър човек, умеещ да съчувства на близния и стремящ се да бъде полезен на околните. Така сме създадени. Уж нищо не пречи на човек да провъзгласи направо: «Аз съм egoист и не смяtam да се съобразявам с когото и да било!» Обаче на практика никой не се гордее със собственото си самолюбие.

Обществото по естествен начин устремява симпатиите си и всеобщо уважение към този, който влага усилията за неговото благо и просперитет. Всеки член от колектива желае да има обществен респект, да има уважаван имидж. Всеки човек, всяко общество, всеки политик или правителство се стараят да изглеждат като алtruисти. Никой не се осмелява да подучава другите към egoистично поведение, защото това би се отразило отрицателно на самия него. Дори най-самовлюбените индивиди демонстрират своя алtruизъм, не само за да заслужат общественото уважение, но и защото очакват аналогично отношение от страната на околните спрямо себе си.

Е, има и такива, които декларират откровено, че са egoисти, но и те не се гордеят с вредата, която нанасят на другите, а само желаят да привлекат интерес към собствената си оригиналност. «Вижте: аз не съм обикновен», – казват те и се опитват да привлекат към себе си погледите на обществото и да заслужат някакво, макар и малко, внимание.

Така че, нито един човек демонстративно няма да оказва съпротива на разпространението на алtruизма в света. Може би хората няма да го подкрепят заради различни причини, обаче никой няма да може открито да се противопостави на алtruистичните взаимоотношения. Защото вътрешно усещаме, че egoизмът носи в себе си смърт, а алtruизмът е позитивен фактор, даващ живот и благодеяние. Затова, самите ние, бъдейки egoисти, учим децата си да се отнасят добре с близните.

Как да възпитаавме и отглеждаме щастливи и осигурени деца

Възпитанието на подрастващото поколение от вековете се базира на алtruистични ценности. Всеки от нас се стреми да създаде в своите деца най-добрият набор от качества, с които те ще навлязат в живота. Интуитивно ги учим да са безкористни.

Когато възпитават своите наследници, родители ги учат на добро отношение към близните, тъй като подсъзнателно разбират, че меркантилно използване на околните рано или късно ще нанесе удар на тях самите. Искаме да изградим в децата си житейска сигурност, и чувстваме, че можем да го направим единствено с алtruистично възпитание. Безопасността на човека зависи от средата му на обитаване, към него се отнасят според постъпките му. Обкръжението е това, което създава проблеми на човека, затова човек усеща, че ако постъпва алtruистично спрямо околните, той ще повишава шансовете си да получи лоялно и добро отношение в отговор.

Всяко общество във всяка държава през всички времена се е стремяло да изгради алtruистичен фундамент в подрастващото поколение. Само диктатор, имаш неограничена власт и цяла армия в своите ръце, може да си позволи да уничи наследника си да бъде жесток, неотстъпчив и да потъпква другите. За да уцелее при такова отношение към околните, при такава враждебност от страната на останалите, приемникът ще има нужда от силна и многобройна охрана зад гърба си. Той

ще влиза в конфликти със своите подданици, ще прибягва до военна сила, агресивните или милитаристските си планове винаги ще реализира със силови методи.

От друга страна, благонамереното отношение към близния внушава на човека много силно чувство на сигурност, покой и умиротворение, затова хората се стараят да възпитават чедата си именно в този дух. С времето, обаче, децата забелязват, че самите родители не съблюдават алtruистичните принципи, и тогава те стават също такива egoисти, както и тези, които са изграждали в тях принципите на безкористност.

Правилното възпитание има нужда от пример. Дали служим за пример на своите деца като образец за алtruистично отношение към близния? Отговорът е: “Не, макар и да ги учим от пелените точно на това”. Детето, чиито родители сами не спазват нормите на поведение, на които го учат на теория, разбира, че думите им са празни и измамни. Колкото и да му обясняваме как трябва да се отнася към другите, това вече няма да има необходимото въздействие.

Кризата на нашите дни и надвисналата заплаха на самото ни съществуване ни задължават да се променим. Досега безсъзнателно сме давали на децата си алtruистично възпитание, без да го подкрепяме с личен пример. Обаче отсега нататък нямаме друг избор – ще трябва и ние да променим своето egoистично отношение към близния. Все повече хора ще започнат да се включват в този кръг и тогава ще се измени реалността, в която ще се раждат и ще живеят нашите деца. Те ще усвояват с лекота това, което беше толкова сложно за нас, а именно че всички ние сме части на единна система и затова взаимоотношенията ни трябва да са алtruистични. Нищо по-добро от това не можем да направим нито за нашите деца, нито за самите себе си.

Егоистите и алtruистите

Още един фактор, съдействащ за поправянето на Човечеството, е естествената склонност да помагаме на

околните, която е присъща на определена част от хората. Обикновено способността ни да усещаме близния ни помага да изпитваме още по-голямо удоволствие от връзката си с него – пряко или косвено. При някои, обаче, усещането на близния се проявява иначе: те възприемат неговата болка като своя собствена. Такова възприятие на чуждото нещастие, наречено още емпатия, мъчително се отразява върху тяхната личност и ги кара да търсят възможност да помогнат на другия.

По-голямата част от хората са «обикновени» egoисти, невъзприемчиви към бедите на близния. Обаче, във всяка група също така съществува неголямо количество «алtruистични» egoисти, остро чувстващи чужда болка. За краткост ще наричаме първата категория «egoисти», а втората – «алtruисти», въпреки че естеството им е също egoистично.

И така, egoистите не изпитват угрizения на съвестта от страданията на близния, и затова го използват в своите интереси по начин, който им е угоден. Алtruистите, противно на това, съчувват на хората, и затова се пазят от това да кажат дори една дума, която би могла да нареди или да насърби друг човек. И едните, и другите са наследили генетично своите качества, затова става дума не за «злодеи» или «добрачи», а само за естествени природни подбуди.

Промените в последователната подредба на определени гени оказват въздействие на хорските способности да оказват добрина спрямо другите. Такива са резултатите от изследвания в областта на поведенческата генетика. Учените смятат, че алtruистичните постъпки се възнаграждават: в мозъка на човека, който има добро отношение към близните, се синтезира химично вещество – допамин, което предизвиква приятно усещане.¹

¹ Dopaminergic polymorphisms associated with self-report measures of human altruism: a fresh phenotype for the dopamine D4 receptor. Bachner-Melman R., Gritsenko I., Neimanov L., Zohar AH., Dina C., Ebstein RP. Molecular Psychiatry. 2005 Apr;10(4):333-335. Допаминергически полиморфизми, свързани с критерии за самоочитане на човешки алtruизъм: пресен фенотип на допаминовия рецептор D4. Рейчел Бахнер-

Алtruистите съставят приблизително десет процента от световното население. От векове Човечеството се разделя средно на 90% egoисти и 10% алtruисти. Последните поемат грижата за благоденствието на обществото, стремят се да осигуряват взаимопомощ в най-различни сфери на битието, да подкрепят нямащите, слабите и нуждаещите се и т.н. Фактически алtruистите се включват в такива ситуации, които обществото оставя без внимание, вследствие на своята неспособност да усеща чуждото страдание.

Алtruистичните организации влагат огромни средства и усилия в дейностите от този род. Обаче, в повечето случаи тези помощи не довеждат до съществени положителни промени. Като пример за това може да послужи африканския континент. В миналото когато Западът още не е започнал да се намесва в техния живот, африканците са се осигурявали сами; днес, независимо от помощите с храни, те умират от глад. Колосалните суми, които се събират и отделят за техните нужди, не подобряват ситуацията и африканското население води непрекъсната битка за съществуване в условия, които се влошават с всяка година.

Независимо от различни мерки и усилия, които са предприемали алtruистичните организации в опитите си да подобрят състоянието на света, ситуацията само се е обостряла. Подобна линия на поведение може да бъде продължавана, но дали не е по-разумно да се спрем за миг и да се попитаме: «Зашо не сме постигнали успех? В какво грешим?»

Както вече беше обяснено всичките световни проблеми, нашите и на цялото общество, са следствие от дисбаланса с природата. Съответно материалната помощ може да доведе до краткосрочно подобряване на положението на неимущите слоеве от населението, обаче в дългосрочна перспектива тя

няма реална полза, защото не доближава човека до постигането на равновесие, а следователно не решава същината на проблема. Разбира се, когато човек гладува, той трябва да е нахранен. След като го изправим на крака и му осигурим насищното, трябва да се погрижим за това той да повиши степента си на осъзнаване на жизнената цел.

Ако се стремим да предизвикаме положителни промени в света и за себе си, е необходимо още един път да проверим и уточним какво е алtruистично действие. Постъпките трябва да се оценяват според техния общ принос в реалното и базисно подобряване на световната ситуация, в изкореняване на Човешките страдания. Действие, което не е насочено към корена на всичките проблеми, не може повече да ни задоволява, то само отлага пристъпа на болестта, за да впоследствие, тя да навлезе в много по-тежък стадий. Ако болен използва само болкоуспокоителни средства и не лекува източника на заболяването, болестта ще се обостри, докато не вземе надмощие.

Действието може да бъде наречено алtruистично само тогава, когато води човека към равновесие с общия закон на природата, със закона на човеколюбието и себеотдаването. Алtruистичното действие трябва да повишава осъзнаване на това, че сме части на единна система, единен организъм, включващ в себе си всичките хора, независимо от националната, расовата или социалната им принадлежност. Само действие, носещо такова разбиране и отношение към близкия, ще се превърне в наиситна алtruистично. Вече не става дума за инстинктивни реакции, с които да помогнем на страдащите, а за постъпки, водещи цялото Човечество, както нуждаещите се, така и благотворителите, към достигане на равновесие с природата.

Затова добрата воля и енергията на алtruистите следва да насочваме предимно към това цялото Човечество да повишава осъзнаването на причината на всичките си проблеми и на пътищата за тяхното решаване. Природата е протегнала ръка на помощ в образа на тези десет процента алtruисти,

които имат естествен стремеж към безкористни действия. Ако действаме грамотно, ще съумеем да използваме тяхната помощ, и тогава забележителният им потенциал ще бъде реализиран.

Разделянето на обществото на egoистична и алtruистична части спазва съотношението 90:10. Това е свойствено не само на Човечеството като цяло, но и на всеки отделен човек. Един от основните закони на реалността гласи: «общото и частното си приличат». Казано по друг начин всичко, което го има в обществото, присъства също така във всеки индивид. Вселената е една холограма, за което пише американският учен Майкъл Талбот в книгата си «Холографската вселена»,¹ обобщаваща научните разкрития в дадената област.² Общото и частното са идентични едно на друго, подобно на две капки вода. Дори в атома намираме цялата система, подобна на слънчевата.

Според този закон във всеки човек, независимо дали е egoист или алtruист, присъстват 10% алtruистични сили и 90% egoистични, аналогично на цялото Човечество. Хората се различават по вътрешните комбинации между тези сили. Ако при алtruистите силата на отдаване (дори egoистичната) е действена и се усеща, то при egoистите тя се намира в латентно състояние - спи. Но така или иначе във всеки човек е заложена основа, позволяваща му да прояви своята безкористност. Оттук следва, че на земното кълбо няма нито един човек, който да не е способен да достигне равновесие с алtruистичната сила на природата – баланса, заради който тези сили са били заложени в нас първоначално.

1 Michael Talbot, *The Holographic Universe*.

2 Холография (от гръц. *Холос* – цял, пълен и *графо* – пиша, чертая, рисувам). Метод на получаване на обемно изображение на обекта, основан на интерференция на вълните. Едно от забележителни качества на холограмата се състои в това, че всеки неин участък съдържа информация, описваща целия обект

Модератор на проекта – Нестопански Фонд «Институт за перспективни изследвания», асоциативен член на Международна академия на науките на висшата школа (отдел култура и изкуство).

www.blog.neohuman.ru

www.neohuman.ru

red@neohuman.ru

+7 495 9693299

Кризис – для нашего блага / Отв. Ред. А. Козлов – М.: НФ «ИПИ», 2008 – 80 с.

ISBN 978-5-91072-012-5

© НФ «Институт перспективни изследвания», 2008.

Подписано в печат 05.11.2008

Формат 60x84 1/16. Бумага офсетная.

Тираж 2000 экз. Заказ № .

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	3
Развитието на човечеството	3
в контекста на съвременната реалност	3
Глава 1 8	
Желанието – основата на природата	8
Една причина - едно решение	8
Развитие на човешкото желание за наслаждения.....	14
Глава 2	
Границите на наслаждението	16
Глава 3	
Алтруизъм – принципът на живота	24
Глава 4	
Нарушаване на баланса.....	33
На какво се наслаждаваме?	36
Правилно и разумно използване на egoизма.....	39
Кризата – една възможност да се възстанови равновесието	41
Глава 5	
Всичко се подчинява на природните закони	45
Целта на живота	45
Какво да правим?	48
Това е много по-лесно, отколкото ни се струва	51
Дългият път и краткият път.....	53
Смяната на отношението към ближния.....	
уравновесява цялата природа	55
Глава 6	
Пътят към свободата	60
Наслаждение и страдание.....	61
Къде се намира изборът?	62
Глава 7	
Реализация на свободния избор	66
Подражание на природата	68
Новата тенденция	70
Глава 8	
Готовност за реализация.....	
на целта на живота	74
Развитието на поколенията	74
Отношение към алтруизма в общество	76
Как да възпитаавме и отглеждаме щастливи и осигурени деца.....	77
Егоистите и алтруистите	78